Opłatę pocztową uiszczono gotówką.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

ROK XLI. Lwów, dnia 25 lutego 1937 r. NUMER 2

TREŚĆ:

1. Punktualne rozpoczynanie pracy str. 46.
2. Przesyłanie Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu akt osobowych zwolnionych ze służby funkcjonariuszów str. 47
3. Obliczanie składek emerytalnych str. 50.
4. Okres ważności czeków kasowych na Bank Polski str. 53.
5. Wydawanie przez Archiwum Państwowe poświadczeń służby w wojsku str. 55.
6. Ocena i używanie książek, czasopism i pomocy dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli str. 56.
6, Komisje dyscyplinarne (wyłączenie spod orzecznictwa niektórych urzędników) str. 75.
8 Zwalnianie od opłat w postępowaniu administracyjnym osób ubogich oraz wnoszących skargi i zażalenia str. 75.
9. Opieka oświatowo-wychowawcza wśród młodocianych str. 76.
10. Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych (instrukcja dla delegata Towarzystwa) str. 81.
11. Stosowanie zasad nowej pisowni str. 83
12. Związek niższych funkcjonariuszów państwowych Rzpltej Polskiej str. 83.

Organizacja szkół str 84.

Ruch służbowy str. 96.

Konkursy str. 101.

Ogłoszenia. Film: Zapomniana Symfonia str. 101. Koszta pogrzebu funkcjonariusza państwowego str. 102 Wynagrodzenie za wakacje nauczycieli kontraktowych str. 102. Dodatki służbowe, zasiłek wyrównawczy str 102. Ogłaszanie przetargów w Biuletynie Przetargowym str. 103.

Książki, czasopisma. Atlas Flory Polskiej str. 103. Obrazki wyobrażające państwa i narody str. 104. Książki do bibliotek str. 105. Nadesłane str. 106.

1.

Punktualne rozpoczynanie pracy.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr 8 z dnia 21 stycznia 1937 r. (B. P. 1092/37).

Stwierdzam, iż pomimo istniejących zarządzeń nie wszyscy funkcjonariusze podległego mi resortu przestrzegają punktualności w przychodzeniu do zajęć biurowych i rozpoczynaniu pracy.

W celu uniknięcia dezorganizacji pracy biurowej, spowodowanej spóźnianiem się funkcjonariuszów, jak również w celu uniknięcia nieprzyjemnych dla spóźniających się konsekwencyj służbowych — przypominam treść okólnika mego Nr 60 z dnia 1 lipca 1936 r. (BP. 13007/36) w sprawie punktualnego rozpoczynania pracy i polecam ścisłe przestrzeganie postanowień tego okólnika.

Przypomnienie niniejsze winno być podane do wiadomości wszystkich pracowników.

Minister W. R. i O. P.: (—) *W. Swiętosławski.*

Okólnik Kuratorium O. S. L. Nr 18 z dnia 27 stycznia 1937 r. (Nr O. 1444/37).

Wyżej podane przypomnienie Kuratorium O. S. Lw. przesyła do wiadomości PP. Inspektorów Szkolnych i Dyrektorów (Przełożonych — Kierowników) szkół w ślad za okólnikiem Nr 60 Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 lipca 1936 r. (Nr BP. 13007/36) w sprawie punktualnego rozpoczynania pracy (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. Nr 7 z 1936 r., str. 355).

Nawiązując do tutejszego okólnika z dnia 6 lipca 1936 r. Nr O. 14465/36, podanego w tym samym numerze Dziennika Urzędowego, Kuratorium zwraca uwagę na obowiązek ścisłego przestrzegania godzin pracy.

Godziny pracy nauczycieli reguluje podział godzin.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego: (—) *L. Jus.* Naczelnik Wydziału.

2.

Przesyłanie Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu akt osobobowych zwolnionych ze służby funkcjonariuszów.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr 133 z dnia 31 grudnia 1936 r. (B. P. 24823/36).

Nr BP. 1187/37. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Państwowym Zakładem Emerytalnym podaje do wiadomości i ścisłego stosowania wskazówki, dotyczące przygotowania i przesylania Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu akt osobowych zwolnionych ze służby funkcjonariuszów.

Przy przesylaniu Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu akt osobowych funkcjonariuszów, zwolnionych ze służby, należy kierować się następującymi zasadami:

1) Akta osobowe funkcjonariusza winny być przesyłane Zakładowi w każdym przypadku rozwiązania stosunku służbowego, bez względu na formę tego rozwiązania (przeniesienie w stan spoczynku, zwolnienie za wypowiedzeniem, zwolnienie dyscyplinarne, rezygnacja, wydalenie) i niezależnie od tego, czy — zdaniem władzy, prowadzącej akta osobowe — służy danemu funkcjonariuszowi prawo do świadczenia emerytalnego. Zakład bowiem jest obowiązany w myśl § 47 ust. 1 Statutu Zakładu, ogłoszonego jako załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 276), rozpatrzeć prawa emerytalne z urzędu i wydać dekret emerytalny w każdym przypadku rozwiązania stosunku służbowego. Wyjątki stanowią jedynie te przypadki, w których stosunek służbowy został rozwiązany przez śmierć funkcjonariusza. Przesyłanie akt osobowych do Zakładu w tych ostatnich przypadkach jest wtedy tylko konieczne, gdy jego wysługa emerytalna nie została poprzednio ustalona przez Zakład w trybie § 39 Statutu Państwowego Zakładu Emerytalnego (Dz. U. R. P. Nr 31 z 1934 r., zał. do poz. 276), albo gdy wdowa po funkcjonariuszu wnosi podanie o pensję wdowią.

2) Akta osobowe należy przesłać możliwie jak najśpieszniej, niezwłocznie po rozwiązaniu stosunku służbowego. W przypadku zaś, gdy rozwiązanie to nastąpiło za wypowiedzeniem lub po uprzedzeniu, jest wskazane, by przesłanie akt nastąpiło przed terminem rozwiązania stosunku służbowego. Zakład ma możność wtedy wypłacenia należnego świadczenia niezwłocznie po ukończeniu przez funkcjonariusza służby.

3) Przy przesyłaniu do Zakładu akt osobowych należy zawsze podać adres funkcjonariusza. Władze prowadzące akta osobowe przeważnie adresu tego nie podają, co zupełnie uniemożliwia — rzecz prosta — Za-

kładowi wypłacenie funkcjonariuszowi świadczenia i doręczenie mu dekretu emerytalnego.

4) Przesyłając Zakładowi akta osobowe, należy zawsze podać wysokość ostatnio otrzymywanego przez funkcjonariusza uposażenia brutto wraz ze wszystkimi dodatkami i zasiłkiem wyrównawczym (ewent. przesłać tzw. wykaz należytości i zwrotów).

5) W przypadku, gdy na funkcjonariuszu ciąży dług względem Skarbu Państwa (np. niezwrócona zaliczka na uposażenie), należy o tym podać do wiadomości Zakładowi, dołączając zarazem do akt osobowych deklarację funkcjonariusza, wyrażającą zgodę na potrącenie długu z należnych mu od Państwowego Zakładu Emerytalnego świadczeń. Zakład bowiem może potrącać należności Skarbu Państwa jedynie na podstawie takiej deklaracji lub na zasadzie tytułu wykonawczego sądowego.

6) Przesyłając Zakładowi akta osobowe, należy w każdym przypadku informować Zakład, czy przeciwko danemu funkcjonariuszowi toczy się postępowanie dyscyplinarne lub sądowo-karne. Wówczas bowiem Zakład wstrzymuje aż do jego zakończenia postępowanie emerytalne.

7) Jeżeli zwolniony ze służby funkcjonariusz pełnił służbę w b. państwach zaborczych i z tytułu tej służby zgłosił swe prawa emerytalne w trybie art. 4 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 239), należy w każdym przypadku załączyć do akt osobowych odpis decyzji właściwej władzy skarbowej w sprawie zaliczenia lub niezaliczenia tej służby. W przypadku gdy zgłoszenie praw nie zostało rozstrzygnięte, należy wówczas podać dokąd zgłoszenie takie zostało skierowane.

Jeżeli natomiast funkcjonariusz pełnił wprawdzie służbę w państwach zaborczych, lecz nie zgłosił swych praw z tego tytułu w trybie art. 4 powołanej wyżej ustawy z dnia 18 marca 1932 r. — należy o tym wyraźnie zawiadomić Państwowy Zakład Emerytalny.

8) Do akt osobowych należy zawsze dołączyć odpis lub referat dekretu władzy o rozwiązaniu stosunku służbowego, a w przypadku, gdy nastąpiło ono na prośbę funkcjonariusza (rezygnacja) także jego zgłoszenie (podanie) o dobrowolnym wystąpieniu ze służby.

9) Jeżeli funkcjonariusz był ubezpieczony w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (dawniej Z. U. P. U.), należy przesłać odpowiednio poświadczoną „kartę ubezpieczeniową" funkcjonariusza, względnie podać datę i numer pisma, przy którym kartę tę przesłano Zakładowi. Niezależnie zaś od tego należy zawiadomić Państwowy Zakład Emerytalny, w jakich dokładnie okresach dany funkcjonariusz był ubezpieczony. Jeżeli natomiast funkcjonariusz, mimo iż był pracownikiem umysłowym, nie był ubezpieczony w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (dawniej Z. U. P. U.), należy wyjaśnić przyczynę tego.

10) Jeżeli akta osobowe są prowadzone równolegle przez inspektorat szkolny i kuratorium okręgu szkolnego, konieczne jest, by władze

te wysłały do Zakładu prowadzone przez siebie akta osobowe łącznie lub jednocześnie.

11) Akta osobowe winny być jak najdokładniej skompletowane. W szczególności w aktach tych powinny znajdować się dowody wszystkich okresów, pełnionej przez funkcjonariusza służby cywilnej i wojskowej. Brak tych dowodów jest najczęstszą przyczyną przewlekania postępowania emerytalnego. Przy uzupełnianiu akt osobowych dowodami służby, należy kierować się następującymi zasadami:

a) Służba państwowa cywilna winna być udowodniona bądź dekretem nominacyjnym, bądź zaświadczeniem właściwej władzy, stwierdzającym wyraźnie nie tylko początkową i końcową datę pełnionej służby, ale i jej charakter (stały, prowizoryczny, tymczasowy, przygotowawczy, kontraktowy). Dokumenty, zawarte w akach osobowych, nie podają przeważnie charakteru służbowego, co ma decydujące znaczenie przy ustalaniu zaliczalności danego okresu do wysługi emerytalnej. Zeznania świadków nie mogą być dla Państwowego Zakładu Emerytalnego dostateczną podstawą dla zaliczenia do wysługi emerytalnej służby państwowej. Władze osobowe mogą natomiast, opierając się na takich zeznaniach i własnych materiałach (np. listach płacy), wydawać zaświadczenia, stwierdzające pełnienie przez funkcjonariusza służby w pewnym okresie, i takie zaświadczenie jest dla Zakładu miarodajne.

b) Służba w Wojsku Polskim może być udowodniona wyłącznie książeczką wojskową (w oryginale lub w odpisie), wyciągiem ewidencyjnym, wydanym przez powiatową komendę uzupełnien, lub zaświadczeniem Wojskowego Biura Historycznego. Jeżeli chodzi o służbę wojskową, pełnioną przed 18 rokiem życia (art. 38 lit „a" ustawy emerytalnej), należy ponadto dla zaliczenia tej służby przedstawić zaświadczenie Wojskowego Biura Historycznego, stwierdzające, że służba była pełniona na terenie operacyjnym. Służba w Wojsku Polskim nie może być w żadnym wypadku udowodniana zeznaniami świadków.

c) Służba w polskich formacjach wojskowych (np. w Legionach, P. O. W.) i w polskich organizacjach wojskowych (art. 105 ustawy emerytalnej i § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 29 sierpnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 68, poz. 428) może być udowodniana zaświadczeniami Wojskowego Biura Historycznego lub Archiwum Wojskowego. W przypadku. gdy wspomniane instytucje nie mogą stwierdzić tej służby, może być ona zaliczona również na podstawie zeznań świadków, zgodnie z § 5 cytowanego rozporządzenia M. S. Wojsk. z dnia 29 sierpnia 1935 r.

d) Studia wyższe mogą być zaliczone do wysługi emerytalnej jedynie na podstawie dokumentów, stwierdzających nie tylko ukończenie tych studiów (np. dyplom), ale również datę początkową studiów (datę imatrykulacji) oraz fakt, czy i jak długie przerwy (np. urlopy akademickie) miał słuchacz w czasie studiów. Okoliczności te stwierdzają

władze akademickie na żądanie interesowanej osoby w specjalnym zaświadczeniu.

W związku z powyższym należy dokładnie informować zainteresowanych funkcjonariuszów o tym, w jaki sposób winni uzupełniać brakujące w aktach dowody swej służby.

Jednocześnie uchyla się okólnik Ministerstwa Nr 162 z dnia 31 października 1934 r. Nr BP. 25852/34.

Dyrektor Biura Personalnego: (—) *W. Przybyłowicz.*

3.

Obliczanie składek emerytalnych.

Okólnik Ministertwa Skarbu z dnia 12 grudnia 1936 r. L. D. I. 30399/Em/36) [1])

W praktyce zdarza się dość często, że mianowania na stanowiska w służbie państwowej, uzasadniające uczestnictwo w Państwowym Zakładzie Emerytalnym, następują nie z pierwszym dniem kalendarzowego miesiąca. W przypadkach takich mianowań wyłania się kwestia, jak należy obliczać składki emerytalne za tych pracowników, którzy przed nominacją pozostawali w zatrudnieniu, uzasadniającym obowiązek ubezpieczenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Kwestia ta, jak również związane z nią zagadnienie zaliczalności do wysługi emerytalnej części miesiąca kalendarzowego, w którym pracownik ukończył pracę, uzasadniającą obowiązek takiego ubezpieczenia, przedstawia się inaczej, gdy chodzi o pracownika prywatnego, a inaczej gdy ma się do czynienia z kontraktowym funkcjonariuszem państwowym.

I. Przejście do Państwowego Zakładu Emerytalnego pracownika prywatnego.

Zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 106, poz. 911) w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 347), obowiązek ubezpieczenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych ustaje z końcem miesiąca kalendarzowego, w którym osoba ubezpieczona utraciła warunki, uzasadniające obowiązek ubezpiecze-

---

[1]) Podany do wiadomości i ścisłego stosowania okólnikiem Min. W. R. i O. P. z dnia 30 stycznia 1937 r. (BP. 24916/36).

nia, a zajęcie w ciągu tego miesiąca trwało przynajmniej 14 dni, w przeciwnym razie z końcem poprzedniego miesiąca kalendarzowego. Ponieważ w myśl § 36 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 28 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 103, poz. 818) składki ubezpieczeniowe do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych płatne są co miesiąc z dołu do 10 dnia następnego miesiąca, przeto pracownik, który stał się uczestnikiem Państwowego Zakładu Emerytalnego przed 14 dniem pewnego miesiąca kalendarzowego, nie opłaca za ten miesiąc składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast pracownik, który przeszedł do służby państwowej na stanowisko stałe lub prowizoryczne po 14 dniu miesiąca, a który w ciągu pierwszych 14 dni tego miesiąca pozostawał w zatrudnieniu, uzasadniającym obowiązek ubezpieczenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, powinien uiścić składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za cały miesiąc.

Ministerstwo Skarbu jest zdania, że w obu powyższych przypadkach składki, jakie uiszcza Skarb Państwa w myśl § 5 przepisów finansowych dla Państwowego Zakładu Emerytalnego (Dz. U. R. P. z roku 1934 Nr 31, poz. 277), powinny być obliczone w stosunku procentowym do uposażenia, otrzymanego do końca danego miesiąca w publicznoprawnej służbie państwowej. Ponieważ w myśl art. 15 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i odpowiednich przepisów innych ustaw uposażeniowych funkcjonariusze (zawodowi wojskowi), którzy zostali przyjęci do służby nie od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, do pierwszego dnia najbliższego miesiąca otrzymują uposażenie za każdy dzień od objęcia służby w wysokości $^1/_{30}$ części uposażenia miesięcznego, przeto składki emerytalne do pierwszego dnia następnego miesiąca zostałyby obliczone w stosunku dziennym, licząc od dnia rzeczywistego objęcia służby przez danego funkcjonariusza.

Na obowiązek przekazania składek do Państwowego Zakładu Emerytalnego nie może mieć wpływu okoliczność, że w tym samym miesiącu kalendarzowym za danego funkcjonariusza z tytułu jego poprzedniego zatrudnienia zostały już uiszczone lub powinny być uiszczone przez pracodawcę prywatnego składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ łączność ubezpieczeń społecznych z normami emerytalnymi, dotyczącymi funkcjonariuszów państwowych nie stanowi absolutnej ciągłości ubezpieczenia. Obowiązujące bowiem przepisy nie przewidują przekazywania wszystkich praw i obowiązków, wynikających z ubezpieczenia poprzedniego, lecz jedynie przekazywanie składek i zaliczalność okresu ubezpieczenia poprzedniego do ubezpieczenia nowego i na zasadach tego ostatniego, a nie poprzedniego.

Z powyższego wynika również, że w przypadku, gdy dany miesiąc kalendarzowy z powodu niepozostawania pracownika w zatrudnieniu, uzasadniającym ubezpieczenie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, co

najmniej przez dni 14, nie jest zaliczalny do tego ubezpieczenia, część tego miesiąca, poprzedzająca uczestnictwo w Państwowym Zakładzie Emerytalnym, nie może być również zaliczona do wysługi emerytalnej danego funkcjonariusza państwowego, nawet wówczas, gdy przejście z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do Państwowego Zakładu Emerytalnego nastąpiło bezpośrednio. Zaliczeniu bowiem do wysługi emerytalnej podlegają w myśl art. 37 p. 7 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. i § 39 przepisów finansowych dla Państwowego Zakładu Emerytalnego jedynie okresy, za które Zakładowi powinny być przekazane składki, w żadnym zaś razie nie mogą być zaliczone okresy, za które Zakład Ubezpieczeń Społecznych składek nie otrzymał.

II. Przejście do Państwowego Zakładu Emerytalnego kontraktowego funkcjonariusza państwowego.

Państwowy funkcjonariusz kontraktowy, mianowany stałym lub prowizorycznym albo też zawodowym wojskowym, zazwyczaj nie otrzymuje do końca danego miesiąca innego uposażenia poza wynagrodzeniem, otrzymanym na stanowisku kontraktowym, a gdyby nawet w ciągu miesiąca uzyskał prawo do innego uposażenia, otrzymuje tylko wyrównanie w stosunku do poprzedniego wynagrodzenia. Jeżeli więc na skutek mianowania nie zaszły żadne zmiany w uposażeniu funkcjonariusza, nie ma podstawy do ponownego uiszczania przez Skarb Państwa w tym samym miesiącu składek emerytalnych, o ile od otrzymanego w pierwszym dniu tego miesiąca wynagrodzenia zostały przekazane lub powinny były być przekazane składki ubezpieczeniowe do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Jeżeli jednak składki, jakie Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma przekazać Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu są niższe, aniżeli składki emerytalne, należne Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu na mocy § 5 przepisów finansowych dla Państwowego Zakladu Emerytalnego, zachodzi konieczność uiszczenia przez Skarb Państwa różnicy, obliczonej w stosunku do dni, uczestnictwa w danym miesiącu w Państwowym Zakładzie Emerytalnym danego funkcjonariusza. Podobnie przedstawia się sprawa w przypadku, gdy na skutek mianowania funkcjonariuszem stałym lub prowizorycznym państwowy funkcjonariusz kontraktowy otrzymał wyrównanie w stosunku do wypłaconego mu na początku miesiąca wynagrodzenia.

Jeżeli za funkcjonariusza kontraktowego, mianowanego następnie stałym lub prowizorycznym, nie zostały w danym miesiącu uiszczone składki do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z powodu niepozostawania w zatrudnieniu, uzasadniającym obowiązek ubezpieczenia społecznego, co najmniej przez dni 14, składki emerytalne do Państwowego Zakładu Eemerytalnego powinny być uiszczone w stosunku procentowym do uposażenia służbowego, otrzymanego od chwili, kiedy pracownik został uczestnikiem Państwowego Zakładu Emerytalnego do końca

danego miesiąca kalendarzowego, a nie od uposażenia za cały miesiąc. Jednak z uwagi na to, że w myśl art. 37 p. 2 ust. 2 i art. 50 ust. 2 lit. a) ustawy emerytalnej czas służby kontraktowej, poprzedzający uczestnictwo w Państwowym Zakładzie Emerytalnym, jest zaliczalny do wysługi emerytalnej w razie bezpośredniego przejścia ze służby kontraktowej na stanowisko funkcjonariusza stałego lub prowizorycznego albo też zawodowego wojskowego z mocy samego prawa bez potrzeby uiszczania przez pracownika jakichkolwiek opłat, na Skarbie Państwa ciąży obowiązek wpłacenia za tę część miesiąca, przez jaką uczestnik Państwowego Zakładu Emerytalnego pozostawał na stanowisku kontraktowym, sumy, stanowiącej równowartość rezerwy technicznej (§ 16 ust. 1 przepisów finansowych dla Państwowego Zakładu Emerytalnego). Wobec tego, że chodzi tu o okres bardzo krótki i bezpośrednio poprzedzający uczestnictwo w Państwowym Zakładzie Emerytalnym, różnica między równowartością rezerwy technicznej a ewentualnie uiszczoną za tę część miesiąca składką emerytalną byłaby stosunkowo nieznaczną.

Ponieważ wpłacanie składki zamiast równowartości rezerwy znacznie uprościłoby manipulację, Ministerstwo Skarbu wypowiada się za tym, aby w przypadku, gdy okres pracy kontraktowej, bezpośrednio poprzedzającej uczestnictwo w Państwowym Zakładzie Emerytalnym, trwał w danym miesiącu krócej, niż dni 14, właściwe władze państwowe uiszczały za danego uczestnika składkę emerytalną zwykłą za cały miesiąc. Różnica między składką za część miesiąca, a równowartością rezerwy za okres pracy kontraktowej będzie ustalona z Państwowym Zakładem Emerytalnym i pokrywana z kredytów budżetowych części 16.

Ministerstwo Skarbu nadmienia, że pismo niniejsze zawiera odpowiedź na pismo Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 26 kwietnia 1935 r. Nr Rach. X-5/11.

Podsekretarz Stanu: (—) *T. Grodyński.*

4.

Okres ważności czeków kasowych na Bank Polski.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 23 stycznia 1937 r. L. D. III. 19254/4/36 do wszystkich izb skarbowych i Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego [Wydział Skarbowy] w Katowicach. [1])

Według doniesienia niektórych izb skarbowych zdarzają się przypadki, że czeki gotówkowe (kasowe) wystawione przez władze asygnujące

---

[1]) Podany okólnikiem Nr 9 Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 31 stycznia 1937 r. (I. R. 735/37) do wiadomości.

z kredytów budżetowych z rachunku żyrowego izby skarbowej (wydziału skarbowego) w Banku Polskim, nie są przedstawiane do realizacji w ciągu roku lub nawet kilku lat, licząc od daty ich wystawienia. Przypadki takie powodują pewne trudności natury rachunkowej w izbach skarbowych, gdzie kwoty niezrealizowanych czeków figurują, jako pozycje niewyrównane na specjalnym rachunku w sumach obrotowych. Ponadto brak określonego terminu ważności czeków kasowych na Bank Polski stwarza pewne niedogodności natury technicznej na terenie poszczególnych oddziałów Banku.

W związku z powyższym Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Bankiem Polskim ustala termin ważności wystawianych przez władze asygnujące czeków kasowych na Bank Polski na okres jednego roku, licząc od daty wystawienia czeku.

Kwota czeku niezrealizowanego w ciągu roku (od dnia wystawienia) będzie przerachowana przez izbę skarbową (Centralną Księgowość Min Skarbu) z rachunku sum obrotowych na dochód budż. Min. Skarbu (ogólny zarząd skarbowy), jako zwrot wydatku z kredytów ubiegłego okresu budżetowego.

O dokonaniu powyższego przerachowania powiadomić należy właściwą władzę asygnującą, celem sprawdzenia, czy przypadkiem dotyczący czek nie znajduje się w posiadaniu tej władzy wskutek niezgłoszenia się wierzyciela po jego odbiór. W tym przypadku władza asygnująca przesyła wskazany w zawiadomieniu czek, po uprzednim anulowaniu go, izbie skarbowej (Centr. Księgowości), która dołącza go do właściwej noty kasowej (rozchodowej).

Gdyby zaszedł przypadek przedłożenia czeku do realizacji po terminie wyżej ustalonym, wtedy Bank Polski, odmawiając honorowania czeku wskutek przekroczenia terminu, winien skierować posiadacza czeku do izby skarbowej, z rachunku której czek był wystawiony. Ewentualne powtórne asygnowanie należności mogłoby nastąpić wtedy w trybie „zwrotu z dochodów budżetowych" (z wpływów bieżących dz. 5 § 11 budż. doch. Min. Skarbu), przy czym czek winien być odebrany od strony i dołączony, po uprzednim anulowaniu go, do kasowego dowodu rozchodowego sum obrotowych. Bez uprzedniego odebrania przeterminowego czeku nie może izba skarbowa w żadnym razie zarządzić powtórnego asygnowania należności.

W przypadku przeterminowania czeku, wystawionego przez władzę centralną, z jakiegokolwiek rachunku sum niebudżetowych, otwartego w Centralnej Księgowości Min. Skarbu, kwotę przeterminowanego czeku przerachowuje Centralna Księgowość z rachunku sum obrotowych na przychód tego samego rachunku sum niebudżetowych, z którego czek był wystawiony. Również z tego samego rachunku sum niebudżetowych może władza asygnująca zarządzić ewentualne powtórne wypłacenie należności, po uprzednim odebraniu od strony i anulowaniu

czeku, który w tym przypadku winien być dołączony do dowodów, stanowiących podstawę asygnowania.

Dyrektor Departamentu: (—) *Nowak.*

5.

Wydawanie przez Archiwum Wojskowe poświadczeń służby w wojsku.

Pismo Archiwum Wojskowego, Fort Legionów, ul. Zakroczymska, z dnia 3 grudnia 1936 r. Nr. 183/Ewid.[1])

Nr BP. 3032/37. W związku z podaniami wpływającymi do Archiwum Wojskowego o wydanie poświadczeń służby w wojsku b. państw zaborczych w b. formacjach polskich w czasie wojny światowej i wojsku polskim, a nadsyłanymi przez zainteresowane osoby, w których często podawane są terminy, naznaczone przez odpowiednie władze, w ciągu których mają być przedstawione żądane dokumenty dla celów personalnych, emerytalnych, ewidencyjnych, inwalidzkich itp., proszę o przyjęcie do wiadomości i powiadomienia podwładnych sobie urzędów (biur) następującej informacji:

Od dłuższego czasu Archiwum Wojskowe obciążone jest pracą związaną z wydawaniem poświadczeń służby. Mimo powiększenia personelu w tym dziale, ilość oczekujących załatwienia kwerend nie tylko nie maleje, lecz przeciwnie stale wzrasta i dochodzi miesięcznie do cyfry kilku tysięcy spraw.

Ponieważ Archiwum Wojskowe nie może uwzględniać poszczególnych wypadków przyspieszenia, których niestety jest bardzo wiele, a co wpływałoby hamująco na tok załatwiania spraw poprzednich, załatwia zatem wszystkie sprawy według kolejności ich wpływu, a w wypadkach zaś podawania terminów określonych przez władze, ogranicza się do wydawania zawiadomienia w brzmieniu następującym (jak poniżej), które proszę brać pod uwagę, jako usprawiedliwienie zainteresowanych osób, o niemożności przedstawienia potrzebnych dokumentów w nakazanym terminie.

„Zawiadamiam, że z powodu ogromnego napływu kwerend, sprawa wydania poświadczenia służby (tu następuje określenie formacji) zostanie załatwiona w kolejności wpływu. W obecnym czasie załatwia się sprawy z miesiąca (tu podany jest miesiąc w zależności od wpływu spraw).

---

[1]) Podane do wiadomości pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 23 stycznia 1937 r. Nr BP. 25570/36.

Powyższe wydaje się celem przedłożenia władzy, która żąda dowodu służby".

P. o. Kierownika Archiwum Wojskowego (—) *Bolesław Waligóra.*
Major.

6.

Ocena i używanie książek, czasopism i pomocy dla szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 14 stycznia 1937 r. (*Nr II. Pr. 9354/36*).

(*Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 4*).

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389), art. 1 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 343), oraz art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

§ **1.** Decyzje w sprawie dozwolenia książek szkolnych, czasopism dla młodzieży i pomocy szkolnych wydaje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ **2.** Ilekroć w rozporządzeniu niniejszym użyto terminu „książka szkolna" („książki szkolne") bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć: podręczniki szkolne, książki pomocnicze dla uczniów, książki popularno-naukowe do bibliotek uczniowskich i książki z zakresu literatury pięknej do bibliotek uczniowskich.

„Podręcznikiem szkolnym" jest książka, niezbędna dla każdego ucznia określonej klasy do normalnej nauki szkolnej i ułożona w tym celu.

„Książki pomocnicze dla uczniów" są to książki o charakterze naukowym i popularno-naukowym, potrzebne przy prowadzeniu nauki szkolnej i ułatwiające wykonanie programu, ale nie koniecznie na stałe dla każdego ucznia, np. zbiór dokumentów i tekstów, dodatkowy zbiór ćwiczeń, wydawnictwo o charakterze ilustracyjnym, książka doradcza z zakresu zajęć praktycznych lub ćwiczeń cielesnych. Książki te mają w stosunku do podręcznika odgrywać rolę bądź uzupełniającą, bądź za-

stępczą (np. zbiór wskazówek, dotyczących określonej techniki pracy ręcznej lub gałęzi sportu).

„Książki popularno-naukowe do bibliotek uczniowskich" są to książki do czytania, odgrywające rolę bardziej wyczerpujących lub bardziej specjalnych źródeł wiadomości albo też przyczyniające się do rozszerzenia zainteresowań młodzieży.

„Książki z zakresu literatury pięknej do bibliotek uczniowskich" obejmują utwory literackie różnego rodzaju, poczynając od literatury dziecięcej, kończąc na arcydziełach twórczości rodzimej i obcej (w oryginałach i przekładach)

Spośród obu kategoryj książek dozwolonych do bibliotek uczniowskich Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyznacza książki, które się zamieszcza w osobnych wykazach lektury z dziedzin poszczególnych przedmiotów ze względu bądź na ściślejszy związek z programem, a nawet niezbędność przy jego wykonywaniu, bądź na wyróżnianie się wartościami estetycznymi i kształcącymi.

Czasopisma dla młodzieży o charakterze ogólniejszym, przede wszystkim literackim, lub też określonym przez specjalne cele, uzupełniają i aktualizują zakres lektury młodzieży, wiążąc go ściślej z bieżącym życiem.

§ **3.** Pomoce szkolne dzielą się na dwie kategorie:

a) „pomoce szkolne do użytku zbiorowego" — są to przybory, przyrządy i urządzenia, pozostające w szkole i służące do pracy nauczyciela i klasy, a więc: tablice, mapy ścienne, przyrządy do ćwiczeń uczniowskich, aparaty demonstracyjne itd.;

b) „pomoce szkolne do użytku poszczególnych uczniów" — są to środki, służące uczniowi do pracy indywidualnej w szkole i w domu, a więc: mapy konturowe, specjalne zeszyty do ćwiczeń itd.

§ **4.** Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, oprócz decyzyj w sprawie dozwolenia książek szkolnych i czasopism dla młodzieży, wydaje także decyzje, dotyczące zalecania wydawnictw „do bibliotek nauczycielskich". Decyzje te mają na celu zwrócenie szczególnej uwagi na wydawnictwa o większej wartości, bądź związane bardziej bezpośrednio z realizacją założeń dydaktycznych i wychowawczych programu, bądź posiadające podstawowe znaczenie naukowe lub ideowe.

§ **5.** Jako organ opiniodawczy w sprawach oceny książek szkolnych, czasopism dla młodzieży, pomocy szkolnych i wydawnictw pomocniczych dla nauczycieli Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego powołuje stałe lub doraźne komisje ocen; komisje te korzystają ze współpracy fachowych recenzentów jako czynnika doradczego.

§ **6.** Liczbę komisyj i zakres ich działania określa Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Komisja stała ocenia zasadniczo

książki szkolne wszystkich kategoryj i pomoce szkolne z określonej dziedziny nauczania i wiedzy dla wszystkich typów szkół, wymienionych w tytule niniejszego rozporządzenia, dla pewnego ich typu, lub wreszcie dla pewnej grupy klas, a także należące do jej zakresu czasopisma dla młodzieży i wydawnictwa do bibliotek nauczycielskich. Ocena polskich książek do czytania dla młodzieży z zakresu literatury pięknej oraz czasopism o charakterze ogólniejszym dla młodzieży należy do zakresu działania odrębnej stalej komisji.

Prócz komisyj stalych mogą być tworzone komisje doraźne do oceny niektórych typów wydawnictw, niektórych rodzajów pomocy szkolnych itd.

§ **7.** Komisje ocen składają się z fachowców, powoływanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego spoza Ministerstwa, zasadniczo na okres trzyletni. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa liczbę członków komisyj oraz wyznacza spośród nich przewodniczącego każdej komisji i jego zastępcę.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zwolnić z pełnienia obowiązków przewodniczącego, jego zastępcę lub członka komisji, oraz rozwiązać całą komisję także przed upływem okresu powołania.

Na posiedzeniach każdej komisji może być obecny urzędnik Ministerstwa w charakterze delegata z prawem udzielania wyjaśnień w sprawach programowych, ale bez prawa udziału w głosowaniu.

§ 8. Zadaniem komisji ocen jest:

a) dokonywanie oceny i opracowywanie wniosków w sprawie kwalifikacji książek, czasopism i pomocy szkolnych, przekazanych przez Ministerstwo do oceny;

b) występowanie z inicjatywą w sprawach, dotyczących wytwarzania i używania książek szkolnych i pomocy szkolnych oraz wydawania czasopism.

§ **9.** Podręczniki, książki pomocnicze dla uczniów, czasopisma i pomoce szkolne, zakwalifikowane w ciągu roku szkolnego jako dozwolone do użytku szkolnego, oraz wyznaczone w tym czasie książki do lektury w dziedzinach poszczególnych przedmiotów i zalecone czasopisma do bibliotek nauczycielskich ogłasza się z końcem tego samego roku szkolnego w odpowiednich spisach urzędowych.

§ **10.** Autor lub wydawca, przedstawiający do oceny podręcznik szkolny, winien uiścić opłatę administracyjną w wysokości, ustalonej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ **11.** Wydawnictwa wszystkich wskazanych rodzajów i pomoce szkolne są zasadniczo składane do oceny z wymienieniem nazwisk

autora i wydawcy oraz dokładnym tytułem; jednak na życzenie zgłaszającego wydawnictwo lub pomoc szkolną do oceny nazwiska autora i wydawcy mogą nie być ujawniane. Życzenie to nie może być uwzględnione i tajność jest wyłączona: a) gdy się składa do oceny nowe wydanie książki, która już była w obiegu; b) gdy nowy podręcznik łączy się tak ściśle z podręcznikiem, już dozwolonym dla klasy lub klas niższych, że nie można go oceniać bez znajomości tego związku.

§ 12. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego określa z góry ceny maksymalne podręczników, jako warunek ich dozwolenia, i uzależnia również dozwolenie innych książek szkolnych, czasopism dla młodzieży i pomocy szkolnych od tego, czy cena ich nie jest wygórowana.

II. Ocena książek szkolnych i pomocy szkolnych

A. Ocena książek szkolnych, czasopism dla młodzieży i pomocy szkolnych dla szkół państwowych i publicznych oraz dla szkół prywatnych, stosujących programy szkół państwowych i publicznych.

1. Podręczniki szkolne.

§ 13. Podręczniki mogą być przedstawiane do oceny z początkiem każdego roku szkolnego, w ciągu września i października.

§ 14. Podręczniki ocenia się pod względem treści i formy po zbadaniu:

a) czy stoją na poziomie wiedzy współczesnej;

b) czy odpowiadają wymaganiom dydaktycznym i są dostosowane do poziomu umysłowego młodzieży;

c) czy i w jakim stopniu uwzględniają wymagania wychowawcze, w szczególności wymagania wychowania w duchu obywatelsko-państwowym;

d) czy są dostosowane do obowiązującego programu nauki;

e) czy w zestawieniu z innymi podręcznikami, już dozwolonymi lub mającymi uzyskać dozwolenie, wnoszą nowe i odmienne wartości;

f) czy są poprawne pod względem językowym i stylistycznym;

g) czy co do barwy papieru i techniki graficznej odpowiadają wymaganiom higieny;

h) czy pod względem zewnętrznym czynią zadość wymaganiom estetycznym.

Podręczniki dla klas dwuletnich i trzyletnich w szkołach powszechnych są oceniane tylko jako całość, a więc łącznie kurs A i kurs B, względnie kursy A, B i C.

§ 15. Decyzje w sprawie dozwolenia podręczników szkolnych zapadają na podstawie oceny dwukrotnej, a mianowicie: wstępnej oraz ostatecznej.

§ 16. Przy ocenie wstępnej każdy rozpatrzony podręcznik komisja określa bądź jako „zasługujący na dozwolenie", z zastrzeżeniem potrzeby pewnych zmian lub bez zastrzeżenia, bądź jako „nie zasługujący na dozwolenie".

§ 17. Po dokonaniu oceny wstępnej w myśl §§ 13, 14 (z wyjątkiem pp. g) i h), 15 i 16 Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozstrzyga o dopuszczeniu do oceny ostatecznej tych podręczników, których dozwolenie uznaje za uzasadnione, pozostałe zaś kwalifikuje jako „niedozwolone" do użytku szkolnego.

O dopuszczeniu podręcznika do oceny ostatecznej zawiadamia się autora lub wydawcę, wskazując zmiany, których dokonanie jest koniecznym warunkiem dozwolenia podręcznika, a także ewent. inne, które by były pożądane, ale które się pozostawia uznaniu autora.

§ 18. Po wprowadzeniu w podręczniku wymaganych zmian winien autor (wydawca) w oznaczonym terminie przedstawić go ponownie do oceny ostatecznej w druku, w składzie nieprzełamanym, przy czym ilustracje winny być albo zawarte w składzie, albo też załączone oddzielnie.

§ 19. Podręczniki szkolne, które zostały dopuszczone do oceny ostatecznej i wydrukowane w składzie nieprzełamanym, poddaje się uzupełniającemu badaniu w komisjach, ze szczególnym zwróceniem uwagi na to, czy autor spełnił wszystkie warunki, uznane za konieczne.

§ 20. Na podstawie wyników uzupełniających badań komisji Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego kwalifikuje podręcznik jako „dozwolony do użytku szkolnego" lub jako „niedozwolony". Dozwolenie wygasa z końcem roku szkolnego, następującego po tym roku szkolnym, w którym przypadnie w myśl § 21 najbliższa wspólna ocena podręczników dla tej klasy i w zakresie tego przedmiotu. W wyjątkowych przypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego udziela dozwolenia do użytku szkolnego tylko na jeden rok szkolny.

§ 21. Zależnie od doświadczeń, poczynionych w pracy szkolnej, i postępów myśli pedagogicznej Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządza raz na kilka lat przegląd i ponowną ocenę wszystkich podręczników, stosowanych do nauki pewnego przedmiotu w określonej klasie. Ocena dotyczy książek w tej postaci, w jakiej są w użyciu.

Nowe podręczniki, które zostały złożone do oceny, są oceniane wówczas łącznie z podręcznikami, już stosowanymi.

Podręczniki już stosowane, które w wyniku tych badań utracą

aprobatę, mogą być używane w szkołach jeszcze tylko przez następny rok szkolny.

W wyjątkowych przypadkach, gdyby do tego zmusiły ważne okoliczności o znaczeniu państwowym, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może cofnąć w dowolnym czasie dozwolenie określonego podręcznika i nakazać natychmiastowe zaprzestanie jego używania w szkołach, podając przy tym do wiadomości wydawcy i autora motywy tego orzeczenia.

§ 22. Aż do chwili wygaśnięcia terminu dozwolenia nowe niezmienione nakłady lub wydania podręczników nie wymagają ponownego dozwolenia; autor lub wydawca winien jednak nadesłać określoną liczbę egzemplarzy każdego wydania do użytku Ministerstwa. Wydania zmienione, choćby nieznacznie, należy zawsze przedstawiać do oceny.

2. Książki pomocnicze dla uczniów.

§ 23. Książki pomocnicze dla uczniów mogą być przedstawiane do oceny z początkiem każdego roku szkolnego, w ciągu września i października.

§ 24. Książki pomocnicze ocenia się pod względem treści i formy po zbadaniu:

a) czy stoją na poziomie wiedzy współczesnej;

b) czy posiadają właściwą wartość dydaktyczną;

c) czy i w jakim stopniu uwzględniają wymagania wychowawcze;

d) czy są istotnie potrzebne przy prowadzeniu nauki szkolnej, czy uzupełniają lub zastępują podręcznik i ułatwiają wykonanie programu, wiążąc się z nim w sposób odpowiedni;

e) czy w zestawieniu z innymi książkami pomocniczymi, już dozwolonymi lub mającymi uzyskać dozwolenie, wnoszą nowe i odmienne wartości;

f) czy są poprawne pod względem językowym i stylistycznym;

g) czy co do barwy papieru i techniki graficznej odpowiadają wymaganiom higieny;

h) czy pod względem zewnętrznym czynią zadość wymaganiom estetycznym.

§ 25. Decyzje w sprawie dozwolenia książek pomocniczych zapadają zasadniczo na podstawie oceny dwukrotnej, a mianowicie wstępnej oraz ostatecznej; w wyjątkowych przypadkach książka pomocnicza (np. słownik) może być jednak przedstawiona do oceny po wydaniu i wówczas ocena jest jednokrotna.

§ 26. Każdą rozpatrzoną książkę pomocniczą komisja określa bądź

jako „zasługująca na dozwolenie", z zastrzeżeniem potrzeby dokonania pewnych zmian lub bez takiego zastrzeżenia, bądź jako „nie zasługującą na dozwolenie".

§ 27. Po przeprowadzeniu oceny wstępnej lub w wyjątkowych przypadkach dokonaniu oceny jednokrotnej, w myśl §§ 23, 24, 25 i 26, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozstrzyga o dopuszczeniu do oceny ostatecznej lub ewent. już o dozwoleniu tych książek pomocniczych, których dozwolenie uznaje za uzasadnione, pozostałe zaś kwalifikuje jako „niedozwolone" do użytku szkolnego.

O dopuszczeniu książki pomocniczej do oceny ostatecznej zawiadamia się autora lub wydawcę, wskazując zmiany, których dokonanie jest koniecznym warunkiem dozwolenia, a także ewent. inne, które by były pożądane, ale które się pozostawia uznaniu autora.

§ 28. Po wprowadzeniu w książce pomocniczej wymaganych zmian winien autor (wydawca) w oznaczonym terminie przedstawić ją ponownie do oceny ostatecznej w druku, w składzie nieprzełamanym, przy czym ilustracje winny być albo zawarte w składzie albo też załączone oddzielnie.

§ 29. Książki pomocnicze, które zostały dopuszczone do oceny ostatecznej i wydrukowane w składzie nieprzełamanym, poddaje się uzupełniającemu badaniu w komisjach, ze szczególnym zwróceniem uwagi na to, czy autor spełnił wszystkie warunki, uznane za konieczne.

§ 30. Na podstawie wyników uzupełniających badań komisji Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego kwalifikuje książkę pomocniczą jako „dozwoloną do użytku szkolnego" lub jako „niedozwoloną". Dozwolenie wygasa z końcem roku szkolnego, następującego po tym, w którym przypadnie w myśl § 31, łącznie z najbliższą oceną właściwej grupy podręczników, przegląd i ocena odpowiedniej serii książek pomocniczych. W wyjątkowych przypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego udziela dozwolenia do użytku szkolnego tylko na jeden rok szkolny.

§ 31. Wszystkieksiążki pomocnicze dla pewnej klasy i z dziedziny pewnego przedmiotu, już stosowane, są poddawane przeglądowi i ocenie ponownej jednocześnie z oceną podręczników dla tej samej klasy i z zakresu tego samego przedmiotu, zarządzaną w myśl § 21 przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Jeżeli książka nie jest związana ściśle z klasą lub przedmiotem, o dołączeniu jej do określonej serii książek, ocenianych ponownie, rozstrzyga doraźnie zarządzenie. Ocena dotyczy książek w tej postaci, w jakiej są w użyciu.

Nowe książki pomocnicze, które zostały złożone do oceny, są oceniane wówczas łącznie z książkami, już stosowanymi.

Książki pomocnicze już stosowane, które w wyniku tych badań

utracą aprobatę, mogą być używane w szkołach jeszcze tylko przez następny rok szkolny.

W wyjątkowych przypadkach, gdyby do tego zmusiły ważne okoliczności o znaczeniu państwowym, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może cofnąć w dowolnym czasie dozwolenie określonej książki pomocniczej i nakazać natychmiastowe zaprzestanie jej używania w szkołach, podając przy tym do wiadomości wydawcy i autora motywy tego orzeczenia.

§ 32. Aż do chwili wygaśnięcia terminu dozwolenia nowe niezmienione nakłady lub wydania książek pomocniczych nie wymagają ponownego dozwolenia; autor lub wydawca winien jednak nadesłać określoną liczbę egzemplarzy każdego wydania do użytku Ministerstwa. Wydania zmienione, choćby nieznacznie, należy zawsze przedstawiać do ceny.

3. *Książki popularno-naukowe i książki z zakresu literatury pięknej do bibliotek uczniowskich.*

§ 33. Książki, przeznaczone do bibliotek uczniowskich, mogą być przedstawiane do oceny w każdym czasie.

Do bibliotek uczniowskich wchodzą również bez osobnej oceny wszystkie dozwolone podręczniki i książki pomocnicze dla uczniów.

§ 34. Książki popularno-naukowe do bibliotek uczniowskich ocenia się pod względem treści i formy po zbadaniu:

a) czy się nadają do zaspakajania, rozwijania i podnoszenia zainteresowań młodzieży oraz czy są dostatecznie dostępne;

b) czy stoją na poziomie wiedzy współczesnej i rozszerzają horyzonty umysłowe młodzieży;

c) czy czynią zadość wymaganiom dydaktycznym i wychowawczym;

d) czy są poprawne pod względem językowym i stylistycznym;

e) czy co do barwy papieru i techniki graficznej odpowiadają wymaganiom higieny;

f) czy pod względem zewnętrznym czynią zadość wymaganiom estetycznym.

Ocena książki popularno-naukowej do bibliotek uczniowskich należy do zakresu działania komisji do oceny książek i pomocy szkolnych z odpowiedniej dziedziny nauczania i wiedzy.

§ 35. Książki z zakresu literatury pięknej do bibliotek uczniowskich ocenia się pod względem treści i formy po zbadaniu:

a) czy się nadają do podnoszenia poziomu moralnego i kulturalnego

młodzieży oraz czy są dostosowane do jej rozwoju uczuciowego i umysłowego;

b) czy posiadają właściwą wartość literacką;

c) czy nie zawierają błędów rzeczowych;

d) czy odpowiadają wymaganiom wychowawczym;

e) czy co do barwy papieru i techniki graficznej odpowiadają wymaganiom higieny;

f) czy pod względem zewnętrznym czynią zadość wymaganiom estetycznym.

Ocena polskich książek z zakresu literatury pięknej, przeznaczonych do bibliotek uczniowskich, należy do osobnej komisji, oceniającej również polskie czasopisma ogólne; ocena książki tego rodzaju w innym języku należy zasadniczo do komisji, oceniającej książki i pomoce szkolne do nauki tego języka.

§ 36. Decyzje w sprawie dozwolenia książek do bibliotek uczniowskich zapadają zasadniczo na podstawie oceny jednokrotnej, przy tym książka jest przedstawiana do oceny w druku; autor lub wydawca może jednak także przedstawić książkę przed jej wydaniem i wówczas ocena jest dwukrotna — wstępna i ostateczna.

§ 37. Każdą rozpatrzoną książkę komisja określa bądź, jako „nadająca się do bibliotek uczniowskich” ze wskazaniem rodzaju szkoły i wieku młodzieży, bądź jako „nie nadającą się do bibliotek uczniowskich”.

Przy określaniu wieku młodzieży rozróżnia się grupy następujące: a) dzieci w wieku lat 7 i 8; b) lat 9 i 10; c) lat 11, 12 i 13; d) młodzież w wieku lat 14, 15 i 16; e) młodzież powyżej lat 16.

Przy kwalifikowaniu należy w razie potrzeby zaznaczyć, że książka nadaje się szczególnie lub wyłącznie dla pewnych środowisk lub dla pewnych obszarów kraju.

§ 38. Po dokonaniu oceny jednokrotnej lub ewent. po przeprowadzeniu oceny wstępnej, w myśl §§ 33—37, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego kwalifikuje książki jako „dozwolone do bibliotek uczniowskich”, z odpowiednimi określeniami bardziej szczegółowymi według § 37, lub jako „niedozwolone”, oraz ewent. rozstrzyga o dopuszczeniu do oceny ostatecznej tych, które zostały przedstawione przed wydaniem.

O dopuszczeniu książki do oceny ostatecznej zawiadamia się autora lub wydawcę, wskazując przy tym zmiany konieczne lub pożądane. Po dokonaniu zmian winien autor (wydawca) przedstawić ponownie książkę do oceny ostatecznej w składzie nieprzełamanym, z dołączeniem ilustracyj w tekście lub osobno. Komisja poddaje ją uzupełniającemu badaniu. Na podstawie wyników badania Minister Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego kwalifikuje ostatecznie książkę jako „dozwoloną do bibliotek uczniowskich”, z odpowiednimi określeniami bardziej szczegółowymi, lub jako „niedozwoloną”.

§ 39. Zależnie od doświadczeń, poczynionych w pracy szkolnej, biegu życia oraz postępów wiedzy i myśli pedagogicznej Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządza dokonanie w określonym roku szkolnym przeglądu i ponownej oceny tej lub innej grupy książek do bibliotek uczniowskich. Ocena dotyczy książek w tej postaci, w jakiej są w użyciu. Książki, ocenione z wynikiem ujemnym, korzystają jednak z dozwolenia jeszcze przez dwa lata od końca tego roku szkolnego, w którym się odbywała ocena.

W wyjątkowych przypadkach, gdyby do tego zmusiły ważne okoliczności o znaczeniu państwowym, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może cofnąć w dowolnym czasie dozwolenie książki i nakazać natychmiastowe jej usunięcie z bibliotek uczniowskich, podając przy tym do wiadomości wydawcy i autora motywy tego orzeczenia.

§ 40. Aż do chwili wygaśnięcia terminu dozwolenia nowe niezmienione nakłady lub wydania książek do bibliotek uczniowskich nie wymagają ponownego dozwolenia; autor lub wydawca winien jednak nadesłać określoną liczbę egzemplarzy każdego wydania do użytku Ministerstwa. Wydania zmienione należy zawsze przedstawiać do oceny.

§ 41. Wybór w myśl § 2 niektórych książek do osobnych wykazów lektury z dziedzin poszczególnych przedmiotów nauczania należy do komisyj, oceniających książki i pomoce szkolne do nauki tych przedmiotów; należy się przy tym opierać przede wszystkim na wskazaniach programu, dotyczących zakresu i charakteru lektury obowiązkowej w tych dziedzinach, oraz uwzględniać wyjątkowe wartości estetyczne i kształcące. Z wyjątkiem książek polskich z zakresu literatury pięknej wyróżnia się w ten sposób książki, oceniane lub dawniej ocenione, jako książki do bibliotek uczniowskich, zasadniczo przez tę samą komisję.

Po dokonaniu oceny w myśl postanowień poprzedniego ustępu Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozstrzyga o zaliczeniu książek do wykazów lektury z dziedzin poszczególnych przedmiotów nauczania.

Książki, zaliczone do wykazów lektury w dziedzinach poszczególnych przedmiotów, są poddawane przeglądowi i ocenie ponownej jednocześnie z oceną podręczników dla tej samej klasy i z zakresu tego samego przedmiotu, zarządzaną w myśl § 21 przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Jeżeli książka nie jest ściśle związana z jedną klasą, o dołączeniu jej do określonej serii książek, ocenianych ponownie, rozstrzyga osobne zarządzenie. Ocena dotyczy książek w tej postaci, w jakiej są w użyciu. Książki już stosowane, które w wyniku

tych badań zostaną uznane za nadające się do skreślenia z wykazów lektury w dziedzinach poszczególnych przedmiotów, pozostają jeszcze w nich w roku szkolnym, następującym po roku, w którym się odbywała ocena.

Książki które tracą aprobatę jako książki do bibliotek uczniowskich, nie mogą jednocześnie pozostawać w wykazach lektury z dziedzin poszczególnych przedmiotów; odwrotnie jednak usunięcie z takiego wykazu nie powoduje jeszcze samo przez się utraty dozwolenia w charakterze książki bibliotecznej.

4. Czasopisma dla młodzieży.

§ 42. Czasopisma dla młodzieży, które uzyskały lub uzyskują dozwolenie, winny być stale nadsyłane do Ministerstwa. Podstawą dla oceny są zasadniczo wszystkie numery od czasu ostatniej oceny, jeżeli ocena ta odbywała się w roku poprzednim, lub też,, jeżeli czasopismo jest przedstawione po raz pierwszy, numery, wydane w roku poprzednim i bieżącym do chwili przedstawienia.

W przypadkach wyjątkowych Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zezwolić na przyjęcie do oceny tylko jednego lub dwóch pierwszych numerów czasopisma świeżo założonego.

§ 43. Czasopisma ocenia się pod względem treści i formy po zbadaniu:

a) czy się przyczyniają do zaspokajania i rozwijania zainteresowań młodzieży oraz podnoszenia jej poziomu moralnego i kulturalnego, a także czy są dostosowane do stopnia jej rozwoju;

b) czy stoją na poziomie wiedzy współczesnej i rozszerzają horyzonty umysłowe młodzieży;

c) czy czynią zadość wymaganiom dydaktycznym i wychowawczym;

d) czy są poprawne pod względem językowym i stylistycznym;

e) czy zawarte w nich poezje, utwory beletrystyczne itp. stoją na odpowiednim poziomie literackim;

f) czy co do barwy papieru i techniki graficznej odpowiadają wymaganiom higieny;

g) czy pod wzlędem szaty zewnętrznej czynią zadość wymaganiom estetycznym.

Ocena polskich czasopism o charakterze ogólniejszym należy do komisji, oceniającej książki z zakresu literatury pięknej do bibliotek uczniowskich; ocena czasopism bardziej specjalnych — do komisyj, oceniających książki i pomoce szkolne z odpowiednich dziedzin nauczania i wiedzy.

§ **44.** Każde rozpatrzone czasopismo komisja określa bądź jako „nadające się do bibliotek uczniowskich" ze wskazaniem rodzaju szkoły i wieku młodzieży, bądź jako „nie nadające się do bibliotek uczniowskich".

Przy określaniu wieku młodzieży rozróżnia się grupy następujące: a) dzieci w wieku lat 7 i 8; b) lat 9 i 10; c) lat 11, 12 i 13; d) młodzież w wieku lat 14, 15 i 16; e) młodzież powyżej lat 16.

Przy kwalifikowaniu należy w razie potrzeby zaznaczyć, że czasopismo nadaje się szczególnie lub wyłącznie dla pewnych środowisk lub dla pewnych obszarów kraju.

§ **45.** Po dokonaniu w myśl §§ 43 i 44 oceny grupy numerów od czasu poprzedniej oceny lub też większej liczby pierwszych numerów czasopisma, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego kwalifikuje z końcem roku szkolnego czasopisma dla młodzieży jako „dozwolone do bibliotek uczniowskich" na następny rok szkolny, z odpowiednimi określeniami bardziej szczegółowymi według § 44, lub jako „niedozwolone".

W przypadku, przewidzianym w ustępie drugim § 42, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego udziela lub odmawia dozwolenia warunkowego do końca bieżącego roku szkolnego; przy dozwoleniu warunkowym każdy następny numer aż do końca tego roku szkolnego jest oceniany z osobna przed jego rozesłaniem i może nie uzyskać ostatecznego dozwolenia. Przy rozważaniu sprawy dozwolenia na następny rok szkolny służy za podstawę zbiór istniejących numerów, ocenianych poprzednio z osobna.

Zależnie od treści bieżących numerów aprobatę, daną do końca określonego roku szkolnego w myśl ustępu pierwszego tego paragrafu, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może cofnąć bądź bezwzględnie, bądź ze zgodą na rozstrzyganie nadal o dozwoleniu każdego numeru z osobna przed jego rozesłaniem. Ponadto w przypadkach wyjątkowych Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może dla ważnych względów pedagogicznych nakazać natychmiastowe wycofanie z bibliotek uczniowskich i użytku szkolnego poszczególnych numerów czasopisma, już rozesłanych.

5. *Pomoce szkolne.*

§ **46.** Pomoce szkolne do użytku zbiorowego i pomoce szkolne do użytku poszczególnych uczniów mogą być przedstawiane do oceny w każdym czasie.

§ **47.** Pomoce szkolne są oceniane pod względem celowości i wykonania technicznego, po zbadaniu:

a) czy stoją na poziomie wiedzy współczesnej;

b) czy posiadają odpowiednią wartość dydaktyczną i wychowawczą;

c) czy są istotnie potrzebne przy prowadzeniu nauki szkolnej i pozostają we właściwym stosunku do obowiązującego programu;

d) czy w zestawieniu z innymi pomocami szkolnymi, już dozwolonymi, lub mającymi uzyskać dozwolenie, wnoszą nowe i odmienne wartości naukowe i dydaktyczne lub nowe rozwiązania techniczne;

e) czy umieszczone na nich napisy lub teksty są poprawne;

f) czy odpowiadają wymaganiom higieny;

g) czy czynią zadość wymaganiom estetycznym.

§ 48. Decyzje w sprawie dozwolenia pomocy szkolnych zapadają na podstawie oceny jednokrotnej, jeżeli pomoc została przedstawiona w postaci wykończonej, albo też dwukrotnej — wstępnej i ostatecznej, jeżeli został przedstawiony do oceny model lub wykonanie próbne.

§ 49. Każdą rozpatrzoną pomoc szkolną komisja określa bądź jako „nadającą się do użytku zbiorowego w szkole", bądź jako „nadającą się do użytku poszczególnych uczniów", bądź też jako „nie nadającą się do użytku szkolnego".

§ 50. Po dokonaniu oceny, gdy ma być jednokrotna, lub po przeprowadzeniu oceny wstępnej, w myśl §§ 46—49, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego kwalifikuje pomoce szkolne jako „dozwolone do użytku zbiorowego w szkole", lub „dozwolone do użytku poszczególnych uczniów", lub wreszcie „niedozwolone", oraz rozstrzyga o dopuszczeniu do oceny ostatecznej tych, które zostały przedstawione w postaci modelu lub w wykonaniu próbnym.

§ 51. O dopuszczeniu pomocy szkolnej do oceny ostatecznej zawiadamia się autora lub wydawcę, wskazując zmiany, których dokonanie jest koniecznym warunkiem dozwolenia pomocy szkolnej, a także ewent. inne, które by były pożądane, ale które się pozostawia uznaniu autora.

Po dokonaniu zmian autor (wydawca) przedstawia ponownie pomoc szkolną w postaci wykończonej. Komisja poddaje ją uzupełniającemu badaniu, ze szczególnym zwróceniem uwagi na to, czy autor spełnił wszystkie warunki, które zostały uznane za konieczne. Na podstawie wyników badania Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego kwalifikuje pomoc szkolną jako „dozwoloną do użytku zbiorowego w szkole", dozwoloną do użytku poszczególnych uczniów", lub „niedozwoloną do użytku szkolnego".

§ 52. Zależnie od doświadczeń, poczynionych w pracy szkolnej, oraz postępów myśli pedagogicznej Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządza dokonanie w określonym roku szkolnym przeglądu i ponownej oceny tej lub innej grupy pomocy szkolnych.

Ocena dotyczy pomocy szkolnych w tej postaci, w jakiej są w użyciu. Pomoce szkolne, ocenione z wynikiem ujemnym, korzystają z dozwolenia jeszcze przez dwa lata od końca tego roku szkolnego, w którym się odbywa ocena.

W wyjątkowych przypadkach, gdyby do tego zmusiły ważne okoliczności o znaczeniu państwowym, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może cofnąć w dowolnym czasie dozwolenie określonej pomocy szkolnej i nakazać natychmiastowe zaprzestanie jej używania w szkołach, podając przy tym do wiadomości wytwórcy i autora motywy tego orzeczenia.

§ 53. Dozwolenie do użytku szkolnego dotyczy pomocy szkolnej ściśle w takiej postaci, w jakiej to dozwolenie uzyskała. W razie wprowadzenia zmian należy przedstawić ją ponownie do oceny.

B. Ocena książek szkolnych, czasopism i pomocy szkolnych dla szkół prywatnych, stosujących programy odmienne od obowiązujących w szkołach państwowych i publicznych.

§ 54. Dyrektorzy (kierownicy) szkół prywatnych, stosujących programy odmienne od obowiązujących w szkolach państwowych i publicznych, a także zarządy towarzystw, utrzymujących więcej niż jedną szkołę tego samego typu, mogą przedstawiać do oceny książki i pomoce szkolne, nie odpowiadające programom szkół państwowych i publicznych, a także czasopisma dla młodzieży.

Przy ocenie tych książek szkolnych, czasopism i pomocy szkolnych stosuje się postanowienia, zawarte w dziale A, ze zmianami następującymi:

a) wszędzie, gdzie mowa o programie, należy rozumieć przez to nie program szkoły państwowej lub publicznej, lecz program, stosowany za zgodą władz szkolnych w danej szkole czy grupie szkół, przy tym komisje nie są obowiązane do tak ścisłego i wyczerpującego badania stosunku podręczników, książek pomocniczych, książek do lektury z dziedzin poszczególnych przedmiotów oraz pomocy szkolnych do tego programu, jak wówczas, gdy chodzi o program szkoły państwowej lub publicznej;

b) że formuła dozwolenia, przewidziana w §§ 20, 30, 38, 41, 45, 50 i 51, zawiera zawsze ograniczenie: „w szkole (łach) (nazwa szkoły lub grupy szkół)", więc brzmi np. „podręcznik dozwolony do użytku w szkole (łach) (nazwa szkoły lub grupy szkół)" itd.;

c) że przegląd i ocena ponowna książek szkolnych i pomocy szkolnych, już stosowanych, przewidziana w §§ 21, 31, 39, 41 i 52, może się odbywać nie tylko w grupach, lecz pojedyńczo.

III. Używanie w szkołach książek szkolnych, czasopism dla młodzieży i pomocy szkolnych.

§ **55.** W szkołach zarówno państwowych i publicznych, jak prywatnych, mogą być używane tylko książki szkolne i czasopisma dla młodzieży, dozwolone przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Szkoły państwowe i publiczne oraz szkoły prywatne, stosujące programy szkół państwowych i publicznych, mogą używać tylko książek szkolnych i czasopism dla młodzieży, przeznaczonych dla nich, a więc objętych działem A części II niniejszego rozporządzenia.

W szkołach prywatnych, posiadających program odmienny niż szkoły państwowe i publiczne, można używać książek szkolnych i czasopism dla młodzieży, przeznaczonych dla szkół, wymienionych w poprzednim ustępie, lub też książek szkolnych i czasopism dla młodzieży, dozwolonych dla danej szkoły lub danej grupy szkół prywatnych, a więc objętych działem B części II niniejszego rozporządzenia. Dyrekcja takiej szkoły może również uzyskać od kuratorium właściwego okręgu szkolnego zezwolenie na używanie książek szkolnych i czasopism dla młodzieży, już dozwolonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dla innej szkoły prywatnej.

Książki szkolne, usunięte ze spisów, mogą pozostawać w bibliotece uczniowskiej szkoły, która je posiada, z wyjątkiem przypadków, w których usunięcie z biblioteki i zupełne wycofanie z użycia będzie nakazane osobnym zarządzeniem władzy szkolnej.

§ **56.** Postanowienia § 55 dotyczą także pomocy szkolnych do użytku zbiorowego i pomocy szkolnych do użytku poszczególnych uczniów, z tym jednak uzupełnieniem, że władze szkolne mogą zezwalać tymczasowo na użycie pomocy szkolnych do użytku zbiorowego, nie umieszczonych w spisach ministerialnych, jeżeli stanowią one wyraz inicjatywy, wyprzedzającej urzędową ocenę, a nie stoją w sprzeczności z podstawowymi wymaganiami dydaktycznymi i wychowawczymi; pomoce takie winny być w czasie możliwie rychłym poddane normalnej ocenie.

Pomoce szkolne do użytku zbiorowego, usunięte ze spisów, mogą być stosowane w szkole, która je posiada, w dalszym ciągu aż do zużycia, jeżeli wogóle mogą być jeszcze przydatne i jeżeli ich zupełne wycofanie nie zostało nakazane osobnym zarządzeniem władzy szkolnej.

Pomoce szkolne, które szkoła sporządza we własnym zakresie, mogą być w niej używane bez poddawania ich ocenie Ministerstwa; dyrektor (kierownik) szkoły jest odpowiedzialny za to, czy pomoce te nie pozostają w sprzeczności z podstawowymi wymaganiami dydaktycznymi i wychowawczymi.

§ 57. Wybór podręczników, książek pomocniczych dla uczniów, książek do lektury z dziedzin poszczególnych przedmiotów oraz pomocy szkolnych do użytku zbiorowego i do użytku poszczególnych uczniów należy do rady pedagogicznej każdej szkoły. W szkołach powszechnych o jednym nauczycielu wybór należy do tego nauczyciela, w szkołach powszechnych o dwu nauczycielach przeważa zdanie kierownika.

Wybór odbywa się na podstawie wniosku nauczyciela, uczącego tego przedmiotu i w tej klasie, dla których ma służyć dana książka lub pomoc szkolna; w razie gdy zakres stosowania książki lub pomocy szkolnej jest rozleglejszy, inicjatywę w tym względzie reguluje zarządzenie dyrektora, względnie kierownika.

W szkołach powszechnych o dwu nauczycielach i o jednym nauczycielu (pierwszego stopnia) wybór wymaga aprobaty inspektora szkolnego.

§ 58. Wybór nowego podręcznika szkolnego winien się odbywać wówczas, gdy podręcznik, używany dotychczas, nie jest zamieszczony w spisie książek dozwolonych na nowy rok szkolny. We wszystkich innych przypadkach należy zasadniczo unikać zmian w podręcznikach; zmiana może być dokonywana tylko wówczas:

a) gdy w spisie na dany rok szkolny jest ogłoszony nowy podręcznik, który można uznać za bardziej odpowiadający warunkom środowiska i potrzebom szkoły; b) gdy zostało stwierdzone takie wyczerpanie nakładu, że nabywanie dotychczas stosowanego podręcznika nawet w postaci używanej nasuwa zbyt wielkie trudności.

IV. Wydawnictwa do bibliotek nauczycielskich.

§ 59. Książki do bibliotek nauczycielskich mogą być przedstawiane do oceny w każdym czasie.

§ 60. Książki do bibliotek nauczycielskich ocenia się pod względem treści i formy po zbadaniu:

a) czy istotnie ułatwiają nauczycielowi realizację założeń dydaktycznych i wychowawczych programu albo też posiadają podstawowe znaczenie naukowe lub ideowe;

b) czy stoją na poziomie wiedzy współczesnej;

c) czy są poprawne pod względem językowym i stylistycznym;

d) czy ich zewnętrzna szata wydawnicza odpowiada wymaganiom higienicznym i estetycznym.

§ 61. Decyzje w sprawie zalecenia książek do bibliotek nauczycielskich zapadają zasadniczo na podstawie oceny jednokrotnej, przy tym książka jest przedstawiana do oceny w druku; książka, związana ściśle

z dozwolonym podręcznikiem dla uczniów, może być jednak przedstawiona do oceny przed wydaniem i wówczas ocena jest dwukrotna: wstępna i ostateczna.

§ **62.** Każdą rozpatrzoną książkę komisja określa jako „zasługującą na zalecenie do bibliotek nauczycielskich" lub „nie zasługującą na zalecenie do bibliotek nauczycielskich", ze wskazaniem rodzaju szkoły lub bez tego wskazania.

§ **63.** Po dokonaniu oceny w myśl §§ 59—62 Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego kwalifikuje książki bądź jako „zalecone do bibliotek nauczycielskich", ze wskazaniem rodzaju szkoły lub bez tego wskazania, bądź jako „nie posiadające dostatecznych warunków do zalecenia", oraz ewent. rozstrzyga o dopuszczeniu do oceny ostatecznej tych, które zostały przedstawione przed wydaniem.

O dopuszczeniu książki do oceny ostatecznej zawiadamia się autora lub wydawcę, wskazując przy tym zmiany konieczne lub pożądane. Po dokonaniu zmian winien autor (wydawca) przedstawić ponownie książkę do oceny ostatecznej w składzie nieprzełamanym, z dołączeniem ilustracyj w tekście lub osobno. Komisja poddaje ją uzupełniającemu badaniu. Na podstawie wyników badania Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego kwalifkuje ostatecznie książkę jako „zaleconą do bibliotek nauczycielskich" lub jako „nie posiadającą dostatecznych warunków do zalecenia".

§ **64.** Zależnie od doświadczeń, poczynionych w pracy szkolnej, biegu życia oraz postępów wiedzy i myśli pedagogicznej Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządza dokonanie w określonym roku szkolnym przeglądu i ponownej oceny tej lub innej grupy książek w tej postaci, w jakiej są w użyciu.

Książki, które w wyniku tych badań będą uznane za nie posiadające dostatecznych warunków do zalecenia, pozostaną jednak na liście książek zaleconych do bibliotek nauczycielskich jeszcze przez dwa lata od końca tego roku szkolnego, w którym się odbywała ocena z wynikiem ujemnym.

W wyjątkowych przypadkach, gdyby do tego zmusiły ważne okoliczności o znaczeniu państwowym, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zarządzić w dowolnym czasie natychmiastowe skreślenie poszczególnej książki z listy książek zaleconych do bibliotek nauczycielskich, podając przy tym do wiadomości wydawcy i autora motywy tego orzeczenia.

§ **65.** Nowych niezmienionych nakładów lub wydań książek, zaleconych do bibliotek nauczycielskich, aż do wygaśnięcia terminu zalecenia nie potrzeba przedstawiać do ceny; autor lub wydawca winien jednak nadesłać określoną liczbę egzemplarzy każdego wydania do użytku

Ministerstwa. Wydania zmienione mogą uzyskać zalecenie dopiero po dokonaniu ponownej oceny.

§ 66. Ocena czasopism do bibliotek nauczycielskich odbywa się według zasad, wskazanych w §§ 59, 60, 62 i 63, przy tym § 59 należy rozumieć w ten sposób, że do oceny przedstawia się numery, wydane w roku poprzednim i bieżącym do chwili przedstawienia. Ponadto obowiązują przepisy następujące:

a) czasopisma, zalecone do bibliotek nauczycielskich, winny być nadsyłane stale do Ministerstwa;

b) zależnie od treści nowych numerów Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w każdym czasie skreślić czasopismo z listy czasopism zaleconych do bibliotek nauczycielskich.

V. Postanowienia przejściowe i końcowe.

§ 67. Terminy dozwolenia podręczników dostosowanych do nowych programów, ustalone przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, pozostają w mocy, jeżeli nie przekraczają roku szkolnego 1936/37; terminy, wykraczające poza ten rok szkolny, tracą moc w tym znaczeniu, że wygaśnięcie dozwolenia następuje według § 21 niniejszego rozporządzenia.

Terminy zgłaszania i przedstawiania podręczników, już wyznaczone i przypadające na czas do dnia 30 czerwca 1937 roku włącznie, pozostają w mocy. § 13 niniejszego rozporządzenia wchodzi natomiast w życie z początkiem roku szkolnego 1937/38. Postanowienie z końca § 14, dotyczące łącznej oceny części A i B podręczników dla klas dwuletnich, wchodzi w życie także z początkiem r. szkol. 1937/38; dotyczące łącznej oceny części A, B i C podręczników dla klas trzyletnich — z początkiem roku szkolnego 1938/39.

Jednocześnie z oceną podręczników dla określonych klas, odbywającą się w terminach, wyznaczonych poprzednio i utrzymywanych w mocy zgodnie z ustępem poprzednim, poddaje się przeglądowi i ponownej ocenie książki pomocnicze i książki do lektury z dziedzin poszczególnych przedmiotów dla tych samych klas, z zastosowaniem takiego samego jednorocznego, licząc od końca roku oceny, terminu wygaśnięcia dozwolenia, jak przewidziany w §§ 31 i 41.

§ 68. Przy ocenie podręczników szkolnych dla tych klas, w których jeszcze obowiązuje dawny program szkół państwowych lub publicznych, stosuje się postanowienia, zawarte w §§ 13—22, ze zmianami następującymi:

a) zamiast § 13 obowiązuje postanowienie, że podręczniki tej kategorii mogą być przedstawiane do oceny w każdym czasie;

b) przez obowiązujący program nauki w § 14 rozumie się program, jeszcze w tych klasach stosowany;

c) zamiast § 15 obowiązuje postanowienie, że decyzja zapada na podstawie oceny jednokrotnej, jeżeli podręcznik jest przedstawiony do oceny w druku, lub dwukrotnej — wstępnej i ostatecznej, jeżeli jest przedstawiony przed wydaniem;

d) § 17 otrzymuje uzupełnienie, polegające na tym, że Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może również uznać ostatecznie podręcznik za dozwolony, jeżeli książka była przedstawiona do oceny w druku;

e) zamiast postanowień §§ 20 i 21 co do terminu dozwolenia obowiązuje przepis następujący:

„Dozwolenie podręczników, dostosowanych do dawnego programu, obejmuje okres nie dłuższy niż do końca roku szkolnego po wygaśnięciu dawnego programu w klasie szkół państwowych, względnie publicznych, w której mają być stosowane".

W terminie tym traci również wartość dozwolenie tych podręczników, które są niedostosowane do nowych programów szkół państwowych i publicznych, a które zostały ogłoszone w spisach, obowiązujących w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 69. Dozwolone do chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia książki pomocnicze dla uczniów, książki do lektury z dziedzin poszczególnych przedmiotów i pomoce szkolne, których użycie w szkole traci podstawę z powodu zmiany programu, mogą być skreślane ze spisów dozwolonych książek i pomocy szkolnych w rok po wygaśnięciu dawnego programu w odpowiedniej klasie lub najwyższej z odpowiednich klas, niezależnie od terminów przeglądu i ponownej oceny, przewidzianych w §§ 31, 41 i 52.

§ 70. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy szkół państwowych i publicznych ani prywatnych, uznanych za eksperymentalne.

§ 71. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 14 stycznia 1937 r. Jednocześnie tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy, wydane w sprawach, unormowanych niniejszym rozporządzeniem.

Minister W. R. i O. P.: (—) *W. Świętosławski.*

7.

Komisje dyscyplinarne.

Wyłączenie spod orzecznictwa komisyj dyscyplinarnych, czynnych przy kuratoriach okręgów szkolnych, spraw dyscyplinarnych niektórych urzędników.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 21 stycznia 1937 r. (Nr BP. 719/37).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 5).

Na podstawie § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. o komisjach dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko funkcjonariuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 790) zarządzam, co następuje:

§ 1. Wyłączam spod orzecznictwa komisyj dyscyplinarnych, czynnych przy kuratoriach okręgów szkolnych, sprawy dyscyplinarne urzędników, zajmujących stanowiska naczelników wydziałów (biura personalnego) oraz wizytatorów szkól w kuratoriach jako też inspektorów szkolnych i przekazuję orzekanie w tych sprawach Komisji Dyscyplinarnej czynnej przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 29 grudnia 1932 r. (Nr BP. 18805/32) o wyłączeniu spod orzecznictwa komisyj dyscyplinarnych, czynnych przy kuratoriach okręgów szkolnych, spraw dyscyplinarnych niektórych urzędników kuratoriów (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 9, poz. 109).

Minister W. R. i O. P. (—) *W. Świętosławski.*

8.

Zwalnianie od opłat w postępowaniu administracyjnym osób ubogich oraz osób, wnoszących skargi i zażalenia na działalność urzędników i urzędów.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr 5 z dnia 19 stycznia 1937 r. (I. Pr. 1021/13/36).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 11).

Pan Prezes Rady Ministrów okólnikiem Nr 71 z dnia 19 grudnia 1936 r. (Nr 118-57/1) wyjaśnił co następuje:

Do urzędów administracji rządowej wpływa wiele próśb o pracę i zapomogi. Niektóre urzędy obciążają osoby wnoszące takie prośby kosztami związanymi z ich załatwianiem w szczególności także opłatami za doręczanie odpowiedzi. Postępowanie takie nie może mieć miejsca w stosunku do osób pozostających bez środków do życia. Osoby te powinny być zwalniane od ponoszenia wspomnianych kosztów zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami (art. 107 ust. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 341 — w postępowaniu opartym na tym rozporządzeniu).

Również nie może mieć miejsca pociąganie osób, wnoszących uzasadnione skargi i zażalenia na działalność urzędów i urzędników, do ponoszenia kosztów postępowania. Załatwianie tego rodzaju skarg i zażaleń leży przede wszystkim w interesie publicznym. Stąd koszty postępowania w szczególności również koszty doręczania pism związanych z załatwieniem nie ma ponosić wnoszący, lecz władza, względnie osoby winne wykroczeń służbowych (§ 29 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 października 1932 r. Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 790).

Podając treść powyższego okólnika do wiadomości polecam stosowanie zasad w nim ustalonych.

Minister W. R. i O. P.: (—) *W. Świętosławski.*

9.

Opieka oświatowo-wychowawcza wśród młodocianych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr 6 z dnia 3 stycznia 1937 r.

(II. OP. 8102/36).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 12).

Ministerstwo podaje do wiadomości załączone wytyczne do pracy oświatowo-wychowawczej wśród młodocianych, dla wykorzystania ich w akcji oświaty pozaszkolnej z zastrzeżeniem, że nie uważa ich za wyłączne normy postępowania.

Zadaniem „wytycznych” nie jest bynajmniej rozbudzanie masowego ruchu organizacyjnego. Dlatego trzeba zachować wielką oględność i przezorność w pracy już rozpoczętej czy planowanej w tym zakresie i oprzeć ją na tych tylko pracownikach oświatowych, którzy z własnych pobudek doszli do należytego zrozumienia wielkiej doniosłości i znaczenia tej pracy, choćby nawet ze stanowiska interesów samej szkoły powszechnej.

Podsekretarz Stanu: (—) *Jerzy Ferek-Błeszyński.*

Wytyczne o organizacji opieki oświatowo-wychowawczej wśród młodocianych (absolwentów szkół powszechnych w latach 14—18).

Łącznie z akcją oświaty pozaszkolnej rozpoczęto na terenie niektórych okręgów szkolnych prace oświatowo-wychowawcze wśród młodzieży w wieku 14—18 lat, która ukończyła szkołę powszechną, a do innej szkoly nie uczęszcza.

Poczynania te zmierzają w dwu kierunkach: a) organizowania kół byłych wychowanków w oparciu o szkołę powszechną; b) tworzenia kół przy organizacjach młodzieży starszej.

Ze stanowiska istotnych potrzeb społeczno-kulturalnych oba kierunki pracy znajdują uzasadnienie, muszą być jednak konsekwentnie realizowane przez instruktorów o. p., którzy obrawszy pierwszy z tych kierunków w jednym roku, nie powinni go zmieniać zaraz w następnym na zespoły organizacyj społecznych młodzieży starszej. Wytknięcie wyraźnej linii postępowania aparatu instruktorskiego o. p. jest rzeczą konieczną.

Wytyczne odnoszą się wyłącznie do zespołów młodzieży poszkolnej, organizowanych w oparciu o szkołę powszechną i pozostających pod opieką nauczycieli, najczęściej pod nazwą: „Kół B. Wychowanków Szkoły Powszechnej".

I. Podstawy ideowo-wychowawcze pracy wśród młodocianych.

Nowa szkoła w Polsce postawiła przed sobą jako naczelne zadanie: przysposobienie do życia, szczególnie społeczno-obywatelskiego, przy czym podkreśliła znaczenie tak ważnych dzisiaj spraw gospodarczych oraz przygotowania do życia praktycznego; nie będzie mogła jednakże wykonać tego zadania w stopniu należytym, skoro jej oddziaływanie wychowawcze sięga tylko do 14 roku w życiu człowieka.

Szkoła powszechna może rozwinąć pewne instynkty społeczne w duszy dziecka, wytworzyć dość wyraźne dyspozycje do życia społecznego w gromadzie. By jednak owe „zadatki" życia społeczno-obywatelskiego można było wykorzystać w kształtowaniu aktywnej postawy obywatela wobec społeczeństwa i państwa, trzeba je wzbogacać w miarę dojrzewania osobowości człowieka i budzących się zainteresowań konkretnymi sprawami najbliższej grupy społecznej, narodu i państwa. W wielkim stopniu rolę powyższą spełniają społeczne organizacje młodzieży pozaszkolnej. Ponieważ organizacje te skutkiem zaniedbań w wychowaniu poszkolnym zmuszone są zazwyczaj rozpoczynać pracę społeczno-wychowawczą od nowa, wysuwa się potrzeba roztoczenia opieki oświatowo-wychowawczej nad młodocianymi.

Najsilniej urabia pod względem społecznym środowisko socjalne. Lecz warunki życia i poglądy na samą istotę wychowania, panujące w najszerszych grupach społecznych, powodują ogromne zaniedbania lub skrzywienia w wychowaniu społeczno - obywatelskim młodocianych. Dom rodzinny i otoczenie są dalekie często od zrozumienia praw, potrzeb i zainteresowań wieku młodzieńczego: nie zapewniają młodocianym możności naturalnego i radosnego rozwoju, zaprzęgając ich zbyt wcześnie do pracy fizycznej. Ponadto młodociani na wsi i w środowiskach robotniczych wychowują się właściwie sami, wrastając w swe otoczenie z coraz większymi skrzywieniami moralnymi.

Coraz bardziej rozpowszechniające się organizacje młodzieży starszej nie zawsze mogą objąć swą opieką młodocianych, gdyż zbyt często nie wykazują zrozumienia dla ich odrębnych zainteresowań, nie rozporządzają również odpowiednimi środkami i metodami pracy wśród młodocianych.

Stąd nauczyciel szkoły powszechnej, który najlepiej rozumie niedawnych swych uczniów, mógłby pozostać dalszym ich wychowawcą i troskliwym opiekunem w ciężkim dla nich okresie życia. Niewątpliwie nauczycielowi najłatwiej jest zrozumieć właściwości tego wieku, życzliwą radą i pomocą ułatwiać dalszy rozwój młodocianych. Również względy oświatowe za tym samym wyraźnie przemawiają. Zdobycze bowiem wykształcenia, wyniesione ze szkoły, bez dokształcania lub samokształcenia w wieku poszkolnym, zbyt rychło marnieją.

Powyższe motywy zadecydowały o tym, że wielu nauczycieli z własnej inicjatywy podjęło pracę wśród młodocianych. W pracy tej znajdują oni możność wyżycia się jako pracownicy społeczni, niemniej też zabezpieczają w ten sposób trwalszą skuteczność wpływów społeczno-wychowawczych swej pracy zawodowej w szkole.

II. Wytyczne organizacyjne.

Ze względu na dość szerokie rozpowszechnienie kół b. wychowanków w różnych okręgach szkolnych, wydaje się koniecznym przestrzeganie pewnych określonych zasad organizacyjnych, które by chroniły organizatorów od przypadkowości i całej akcji nadawały cechy jednolite. Dotychczasowe doświadczenia nasuwają następujące wytyczne:

1) Powstanie kół b. wychowanków w oparciu o szkołę może mieć miejsce przede wszystkim tam, gdzie organizacje młodzieży starszej nie przejawiają inicjatywy w tym kierunku, ani też nie dają gwarancji, że potrafią stworzyć atmosferę wychowawczą, odpowiadającą właściwościom i potrzebom młodocianych pod względem wychowania moralnego i obywatelskiego.

2) Praca podejmowana przez nauczycieli z pobudek całkowicie do-

browolnych, w zrozumieniu jej doniosłości społecznej i wielkiego znaczenia dla samej szkoły, nie może nosić charakteru powszechności.

Można ją organizować tam, gdzie nauczyciel-opiekun odczuwa specjalne zamiłowanie do tego rodzaju pracy, a młodzież poszkolna bez sztucznych podniet szuka odnowienia kontaktu ze szkołą. Praca ta nie będzie powszechną i dlatego, że tylko najprężniejsze kulturalnie jednostki z młodocianych będą brały w niej udział.

3) Akcja oświatowo-wychowawcza wśród młodocianych nie może być uważana za formę zastępczą obowiązkowego dokształcania młodzieży w wieku 14—18 lat, przewidzianego przez ustawę o ustroju szkolnictwa z 1932 r.

4) Koła b. wychowanków nie mogą przybierać znamion odrębnego ruchu społecznego. Wyraża się w nich tylko forma akcji opiekuńczej ze strony szkoły. Stąd nauczyciel jest formalnie opiekunem koła b. wychowanków, działającym z ramienia szkoły — jako instytucji publicznej.

Dlatego też koła b. wychowanków nie szukają prawno-formalnych podstaw istnienia we własnych statutach, lecz są zespołami pracy oświatowo-wychowawczej, korzystającymi z opieki szkoły.

5) Praca wśród młodocianych jest etapem wstępnym do prac oświatowo-wychowawczych, które prowadzi samodzielnie zorganizowana młodzież starsza.

Dlatego wskazanym jest utrzymywać kontakt z najbliższą organizacją społeczną młodzieży.

6) Jakkolwiek przez koło b. wychowanków przysposabia się młodocianych do pracy w organizacjach społecznych, nie można zaczynać akcji od tworzenia odrazu form organizacyjnych, które przy braku głębszej treści staną się tylko pozorem. Można więc zacząć od zbiorowych zajęć świetlicowych, kiedy przeważa wspólna zabawa i rozrywka, następnie przejść do uwzględniania poważniejszych zainteresowań kulturalnych i oświatowych, aż wystąpi już potrzeba ściślejszego zorganizowania specjalnych zespołów w ramach zbiorowego życia całego koła b. wychowanków.

W pierwszym okresie możnaby całość pracy objąć nazwą: świetlica młodocianych. Dopiero gdy zauważy się, że wśród młodych świetliczan rodzi się pewna więź społeczna, że poszczególne jednostki objawiają zdolność do samodzielnej inicjatywy, a w całej gromadzie wyodrębniają się zainteresowania specjalne, — wtedy można organizować w sposób ściślejszy koło b. wychowanków szkoły powszechnej.

7) Koła b. wychowanków skupiają tylko określoną grupę młodzieży tj. w okresie 14—18 lat i przestrzegają możliwie ściśle owej granicy wieku.

Wyjątki niekiedy mogą być stosowane, zwłaszcza gdy nie istnieją na danym terenie organizacje młodzieżowe.

III. Uwagi o programie pracy.

Praca wśród młodocianych nie może być tylko kopiowaniem wzorów programowych społecznych organizacyj młodzieży starszej. Zapewne powtórzą się tutaj podobne formy i metody, lecz samą treść pracy trzeba dostosować do zainteresowań i potrzeb wieku młodocianego, który nie ma w sobie jeszcze śladów większych trosk i kłopotów życia, choć mieści w sobie nieraz wiele konfliktów i zaburzeń psychicznych. Młodzież starsza świadomie bierze już udział w walce o byt, prowadzonej przez rodzinę, zaczyna wchodzić w życie najbliższej grupy społecznej. Jej więc prace mogą i powinny mieć charakter praktyczny, na realnych warunkach życia oparty. Z młodocianymi natomiast w serdecznej atmosferze przyjaźni, nawet beztroskiej zabawy, będziemy realizowali poważne zadania społeczne głównie oddziaływaniem wychowawczym, rozwijaniem treści życia intelektualnego i wytwarzaniem pożytecznych nawyków. Oczywiście podejmowanie praktycznych prób i doświadczeń, usprawniających do przyszłego życia tak zawodowego jak i obywatelskiego, — posiada pierwszorzędne znaczenie, zwłaszcza, że młodociani najczęściej nie mogą korzystać z systematycznej nauki swego zawodu.

Program prac oświatowo-wychowawczych wśród młodocianych musi być dostosowany do potrzeb środowiska w oparciu o doświadczenia, zebrane w terenie. Programy szczegółowe, specjalnie w zakresie zajęć praktycznych, inne muszą być dla wsi, inne dla miasteczek i miast.

Ponieważ omawiane zagadnienie jest nowe i znajdzie niewątpliwie wiele różnych rozwiązań organizacyjnych i programowych, instruktorzy o. p. nie mniej także inni pracownicy pedagogiczni administracji szkolnej gromadzić będą opisy oryginalnych prób i doświadczeń pracowników oświatowych, by je zużytkować przynajmniej na własnym terenie.

Dużym ułatwieniem w planowaniu pracy w środowiskach rolniczych wiejskich i małomiasteczkowych będzie wydawnictwo pt. „Młodociani na wsi", oparte na doświadczeniach nauczycieli-opiekunów kół b. wychowanków w obrębie jednego z okręgów szkolnych.

10.

Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Instrukcja Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 listopada 1936 r. dla Delegata do Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

(*Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 247*).

Na podstawie § 50 statutu „Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych", dołączonego do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1934 r. o nadaniu statutu stowarzyszeniu „Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych" (Monitor Polski Nr 276, poz. 382) zarządzam w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, co następuje:

§ 1. (1) Delegat do „Towarzystwa P. B. P. S. P." jest organem Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do wykonywania stałej kontroli gospodarczej oraz programowej działalności Towarzystwa.

(2) W tym zakresie delegat porozumiewa się bezpośrednio z wymienionymi Ministrami i otrzymuje od nich bezpośrednio wskazania.

§ 2. Delegat ma w granicach, zakreślonych w statucie Towarzystwa, — za zadanie:

a) wykonywanie stałego nadzoru nad programową działalnością Towarzystwa z punktu widzenia ogólnej polityki szkolnej,

b) wykonywanie stałego nadzoru nad gospodarką Towarzystwa,

c) wpływanie na przystosowanie zamierzeń programowych Towarzystwa do aktualnych potrzeb szkolnictwa powszechnego oraz do przepisów prawnych, obowiązujących w dziedzinie zakładania, utrzymywania i budowania publicznych szkół powszechnych, oraz zaopatrywania ich w urządzenia i pomoce naukowe,

d) czuwanie nad koordynacją działalności Towarzystwa z zarządzeniami i wytycznymi centralnych władz państwowych,

e) udzielanie organom naczelnym Towarzystwa rad w zakresie zasad realizacji celów Towarzystwa, określonych w § 3 statutu.

§ 3. (1) W celu spełnienia powyższych zadań winien delegat pozostawać stale w bezpośrednim kontakcie z Towarzystwem — a przede wszystkim uczestniczyć — o ile możności — w posiedzeniach naczelnych organów Towarzystwa.

(2) W posiedzeniach Walnego Zgromadzenia, na których mają za-

padać uchwały kwalifikowaną większością, delegat obowiązany jest brać udział.

§ 4. Delegat:

a) podaje do wiadomości naczelnych władz Towarzystwa zalecenia Ministrów Spraw Wewnętrznych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, o ile nie udzielono ich Towarzystwu na piśmie,

b) oświetla te zalecenia na posiedzeniach władz naczelnych Towarzystwa oraz udziela potrzebnych wyjaśnień,

c) wypowiada się, zależnie od swego uznania, we wszystkich sprawach, dotyczących celów i środków działania Towarzystwa,

d) zapoznaje się szczegółowo z zasadami gospodarki finansowej Towarzystwa, analizuje budżet Towarzystwa oraz sprawy właściwego wykorzystania subwencyj udzielanych Towarzystwu na cele budownictwa publicznych szkół powszechnych i zaopatrywania ich w niezbędne urządzenia i pomoce naukowe,

e) analizuje program działalności Towarzystwa i plany wykonania programu.

§ 5. Delegatowi przysługuje uprawnienie:

a) brania udziału we wszystkich posiedzeniach naczelnych władz Towarzystwa oraz wyłanianych przez nie komisyj,

b) zabierania głosu na posiedzeniach poza koleją mówców,

c) wypowiadania opinii o będących przedmiotem obrad sprawach,

d) żądania wyjaśnień i udostępnienia mu wszelkich akt, korespondencji i ksiąg (administracyjnych, kasowych etc.) naczelnych organów Towarzystwa oraz dostarczania mu wyciągów z ksiąg,

e) wypowiadania się co do wszystkich przedłożonych Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wniosków Towarzystwa, dotyczących subwencyj,

f) żądania (przy badaniu celu i uzasadnienia) zwołania posiedzenia Zarządu Głównego Towarzystwa,

g) otrzymywania zaproszeń Zarządu Głównego Towarzystwa z podaniem pełnego porządku obrad, oraz sprawozdań naczelnych organów Towarzystwa.

§ 6. Delegat wypowiada się zasadniczo ustnie, może jednak w ważnych sprawach uwagi swoje podać Towarzystwu na piśmie.

§ 7. Delegat składa Ministrom Spraw Wewnętrznych oraz Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego sprawozdania ze swej działalności, a mianowicie zarówno roczne (w terminie sprawozdawczym Towarzystwa) jako też doraźne (po każdym Walnym Zgromadzeniu, a w razie

potrzeby i Zarządu Głównego), — jedne i drugie zaopatrzone w razie potrzeby w umotywowane wnioski zwłaszcza, gdy chodzi o posunięcia, mogące spowodować straty w majątku Towarzystwa.

Minister Spraw Wewnętrznych: (—) *Sławoj Składkowski.*

11.

Stosowanie zasad nowej pisowni.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr 1 z dnia 22 grudnia 1936 r. (BP. 23975/36).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 248).

W związku z wprowadzeniem w urzędowaniu zasad nowej pisowni (okólnik Nr 77 z dnia 17 lipca 1936 r. Nr BP. 14339/36), ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Nr 8 z 1936 r., poz. 151[1]), przestrzegać należy dodatkowo następujących zasad:

1) cytaty tekstów ustaw, dekretów i rozporządzeń (objęte cudzysłowem), odpisy i duplikaty umów, zobowiązań, świadectw i innych dokumentów — winny być sporządzane w pisowni zgodnej z oryginałem;

2) pieczęcie urzędowe mogą być używane bez zmiany pisowni aż do zużycia;

3) druki, księgi, blankiety itp. mogą być używane w dotychczasowej pisowni aż do wyczerpania zapasów;

4) tablice i napisy — zwłaszcza zewnętrzne — winny być w miarę możności poprawione lub zastąpione nowymi.

Dyrektor Biura Personalnego: (—) *W. Przybyłowicz.*

12.

Związek Niższych Funkcjonariuszów Państwowych Rzeczypospolitej Polskiej.

Okólnik Prezesa Rady Ministrów Nr 73 z dnia 22 grudnia 1936 r. Nr 127-33/1.[2])

Nr BP. 3003/37. Związek Niższych Funkcjonariuszów Państwowych Rzeczypospolitej Polskiej stanowi organizację, skupiającą pracowników

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1936 r., str. 489.

[2]) Podany do wiadomości i stosowania pismem Min W. R. i O. P. z dnia 23 stycznia 1937 r. Nr BP. 20/37.

tej kategorii z wszystkich działów zarządu państwowego i w tym charakterze rozwija działalność pożyteczną zarówno dla samych funkcjonariuszów, jak i dla administracji państwowej, która za pośrednictwem Związku ma możność bezpośredniego wniknięcia w najistotniejsze potrzeby tej części podległego personelu. Obustronne korzyści, płynące z działalności Związku, są jednak w dużej mierze uzależnione od jego liczebności, im więcej zatem członków liczy związek, tym wszechstronniejsza może być jego działalność.

Proszę Panów Ministrów o zarządzenie, by władze, urzędy i instytucje państwowe poparły moralnie działalność Związku, przedstawiając podległym niższym funkcjonariuszom korzyści, które Związek może uzyskać dla swych członków dzięki poparciu władz państwowych.

Prezes Rady Ministrów: (—) *Sławoj Składkowski.*

Organizacja szkół.

Szkoły powszechne.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego rozporządzeniem z dnia 20 stycznia 1937 r. Nr I 330/37 udzielił na podstawie postanowień art. 8 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach powszechnych oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 343) Prywatnej Szkole Powszechnej SS. Bazylianek w Drohobyczu prawa publicznych szkół powszechnych na rok szkolny 1936/37 z ograniczeniem do młodzieży własnego zakładu.

Kursy zawodowe.

Pan Kurator O. S. udzielił zezwolenia

rozporządzeniem z dnia 18 stycznia 1937 r. Nr III. 526/37 Zarządowi Szkoły Handlowej w Drohobyczu na otwarcie i prowadzenie w Drohobyczu jednorazowego prywatnego kursu pod nazwą: Kurs Dokształcający dla Kupców i Pomocników Handlowych w Drohobyczu;

rozporządzeniem z dnia 18 stycznia 1937 r. Nr III. 527/37 Zarządowi Towarzystwa Szkoły Ludowej w Rzeszowie na otwarcie i prowadzenie w Rzeszowie jednorazowego prywatnego kursu pod nazwą: Kurs Dokształcający dla Kupców i Pomocników Handlowych w Rzeszowie;

rozporządzeniem z dnia 18 stycznia 1937 r. Nr III. 585/37 Związkowi Nauczycielstwa Polskiego w Sanoku na otwarcie i prowadzenie w Sanoku prywatnego jednorazowego kursu pod nazwą: Kurs Dokształcający dla Kupców i Pomocników Handlowych w Sanoku;

rozporządzeniem z dnia 18 stycznia 1937 r. Nr III. 528/37 Towarzystwu Szkoły Ludowej w Tarnopolu na otwarcie i prowadzenie w Tarnopolu jednorazowego prywatnego kursu pod nazwą: Kurs Urządzania Wystaw dla Kupców i Pomocników Handlowych w Tarnopolu;

rozporządzeniem z dnia 19 stycznia 1937 r. Nr III. 27340/36 p. Janowi Koreckiemu we Lwowie (ul. Lindego L. 3) na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, w lokalu Klubu Motorowego Związku Strzeleckiego im. Gen. Bolesława Popowicza przy ul. Niemcewicza L. 48, prywatnych kursów kierowców samochodowych pod nazwą: Prywatne Kursy Kierowców Samochodowych Jana Koreckiego we Lwowie;

rozporządzeniem z dnia 19 stycznia 1937 r. Nr III. 28401/36 Zarządowi Tow. Warsztatów Rękodzielniczych dla Młodzieży Żydowskiej w Stryju na otwarcie i prowadzenie w Stryju jednorazowego 10-miesięcznego kursu ślusarskiego pod nazwą: Prywatny 10-miesięczny Kurs Ślusarski Towarzystwa Warsztaty Rękodzielnicze dla Młodzieży Żydowskiej w Stryju;

rozporządzeniem z dnia 21 stycznia 1937 r. Nr III. 982/37 Spółdzielni Inżynierskiej Sp. z ogr. odp. we Lwowie (ul. Piekarska 19) na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ul. Piekarskiej L. 19, prywatnych kursów kierowców samochodowych pod nazwą: Prywatne Kursy Kierowców Samochodowych Spółdzielni Inżynierskiej we Lwowie;

rozporządzeniem z dnia 21 stycznia 1937 r. Nr III. 105/37 Zarządowi Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet — Zrzeszenie Wojewódzkie w Stanisławowie (ul. Szydłowskiego L. 7) na otwarcie i prowadzenie w Jaremczu prywatnego 3-miesięcznego kursu hotelarsko-pensjonatowego pod nazwą: Kurs Hotelarsko-pensjonatowy w Jaremczu.

Organizacja publicznych szkół przysposobienia rolniczego.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1936 r. (Nr III. RG. 5628/36).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, p. 239).

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 56, 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389), art. 9 ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. o ludowych szkołach rolniczych (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 398), oraz art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 480), zarządzam, co następuje:

§ 1. Publiczne ludowe szkoły rolnicze męskie otrzymują nazwę: „Publiczne Szkoły Przysposobienia Rolniczego".

§ 2. Ustala się organizację dla publicznych szkół przysposobienia rolniczego według załączonego statutu.

§ 3. Rozporządzenile niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Sposób i termin przekształcenia dotychczasowej organizacji określą osobne zarządzenia. W miarę wprowadzenia nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister W. R. i O. P.: (—) *W. Świętosławski.*

Statut Publicznej Szkoły Przysposobienia Rolniczego:

I. Zadania szkoły.

§ 1. Zadaniem szkoły jest przygotowanie młodzieży wiejskiej do samodzielnej pracy w mniejszych gospodarstwach rolnych oraz wychowanie na zamiłowanych w swym zawodzie pracowników, a zarazem obywateli, świadomych swych obowiązków względem społeczeństwa i Państwa.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Szkoła jest przeznaczona dla młodzieży męskiej, która ukończyła co najmniej szkołę powszechną I stopnia.

§ 3. Szkoła nosi nazwę: „Publiczna Szkoła Przysposobienia Rolniczego w . . . .".

§ 4. Dla celów praktycznego szkolenia, przy szkole istnieje szkolne gospodarstwo rolne.

§ 5. Przy szkole istnieje internat dla uczniów.

§ 6. Personel szkoły składa się z kierownika i nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz pomocniczych.

§ 7. Nauka w szkole trwa jeden rok. Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczniów w klasie ustala się osobnymi przepisami.

III. Kierownik, nauczyciele, rada pedagogiczna.

§ 8. Na czele szkoły stoi kierownik.

Do obowiązków kierownika należy: a) reprezentowanie szkoły na zewnątrz, b) przewodniczenie radzie pedagogicznej, c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami, pracującymi w szkole, d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem, e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczymi szkoły, f) wykonywanie zleceń i przepisów

władz szkolnych, g) branie udziału w pracach powiatowej komisji szkolnej, powołanej w myśl art. 12 i 13 ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. o ludowych szkołach rolniczych, h) branie czynnego udziału w pracach społecznych i gospodarczych środowiska, w którym znajduje się szkoła.

§ 9. Nauczyciele wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież, uczestniczą w pracach rady pedagogicznej, pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze w zakresie powierzonego im działu pracy, a ponadto biorą czynny udział w pracach społecznych i gospodarczych środowiska, w którym znajduje się szkoła.

§ 10. Kierownik i nauczyciele tworzą radę pedagogiczną, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkoły.

§ 11. Rada pedagogiczna współpracuje z kierownikiem nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i naukowego szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym.

W szczególności do obowiązków rady pedagogicznej należy: a) opracowywanie planów pracy wychowawczej, dydaktycznej i gospodarczej, b) ustalanie opinii o uczniach i oceny ich zachowania się, c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczniów, d) przyjmowanie i usuwanie uczniów, e) ustalanie regulaminu uczniowskiego, f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Kierownikowi przysługuje prawo zawieszania uchwał rady pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały rady pedagogicznej kierownik niezwłocznie zawiadamia władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania szkoły opiera się na I szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu nauki.

§ 15. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać w pełni zadania wychowawcze, określone w § 1 niniejszego statutu.

§ 16. Kierownik łącznie z gronem nauczycielskim osiąga cele wychowawcze szkoły przez: a) bezpośredni swój wpływ na uczniów w szkole i poza szkołą, b) nauczanie i umiejętne zorganizowaną pracę w gospodarstwie szkolnym, c) właściwie zorganizowane życie w szkole i internacie, d) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej.

V. Uczniowie.

§ **17.** Uczeń sposobi się przez wychowanie i kształcenie na świadomego swych obowiązków i twórczego obywatela Państwa Polskiego. W tym celu uczeń winien dążyć do pogłębienia życia religijnego, urabiać swój charakter, zdobywać wiedzę i umiejętności, potrzebne do pracy w rolnictwie, oraz przygotowywać się do życia społecznego w związku ze swoim zawodem. Do osiągnięcia tego uczeń zamierza przede wszystkim przez pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ **18.** Uczeń obowiązany jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

§ **19.** Do szkoły przyjmuje się kandydatów, którzy: a) przedstawią świadectwo ukończenia szkoły powszechnej co najmniej I stopnia lub inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne, b) odbyli co najmniej dwuletnią praktykę w gospodarstwie wiejskim, c) ukończyli w danym roku kalendarzowym 17, a nie przekroczyli 24 lat życia, d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

§ **20.** Kandydaci mogą być przyjmowani do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauki.

§ **21.** Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel ustala oceny wyników, osiągniętych przez uczniów, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena winna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia.

§ **22.** Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów oraz zachowania się.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ **23.** Uczeń, który otrzymał oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów oraz zachowania się, otrzymuje świadectwo ukończenia szkoły, zawierające, oprócz stopni rocznych z poszczególnych przedmiotów, ogólną ocenę roczną wyników pracy.

W wyjątkowych wypadkach rada pedagogiczna może przyznać uczniowi świadectwo ukończenia szkoły mimo stopnia niedostatecznego z jednego przedmiotu, ustalając wtenczas ogólną ocenę roczną jako dostateczną.

Egzaminy uzupełniające nie mogą być stosowane.

Organizacja państwowych szkół przysposobienia gospodyń wiejskich.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1936 r. (Nr PU. 6222/36).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 240).

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ **1.** Zgodnie z zasadami, podanymi w § 199 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopana 1933 r. (Nr I. Pr. 4051/33) o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 15, poz. 202), ustala się organizację państwowych szkół przysposobienia gospodyń wiejskich według załączonego statutu.

§ **2.** Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. W miarę wprowadzania nowej orgnizacji tracą moc przepisy sprzeczne z załączonym statutem.

Minister W. R. i O. P.: (—) *W. Swiętosławski.*

Statut Państwowej Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich.

I. Zadania szkoły.

§ **1.** Zadaniem szkoły jest przygotowanie młodzieży żeńskiej do samodzielnej pracy w mniejszych gospodarstwach wiejskich oraz wychowanie na zamiłowane w swojej pracy gospodynie, a zarazem obywatelki, świadome swych obowiązków względem rodziny, społeczeństwa i Państwa.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ **2.** Szkoła jest przeznaczona dla wiejskiej młodzieży żeńskiej, która ukończyła co najmniej szkołę powszechną I stopnia.

§ **3.** Nauka w szkole trwa jeden rok.

§ **4.** Dla celów praktycznego szkolenia uczennic, przy szkole istnieje szkolne gospodarstwo wiejskie.

§ **5.** Przy szkole istnieje internat dla uczennic.

§ **6.** Personel szkoły składa się z kierowniczki i nauczycielek przedmiotów zawodowych i pomocniczych.

§ **7.** Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczennic w klasie ustala się osobnymi przepisami.

IV. Kierowniczka, nauczycielki, rada pedagogiczna.

§ 8. Na czele szkoły stoi kierowniczka.

Do obowiązków kierowniczki należy: a) reprezentowanie szkoły na zewnątrz, b) przewodniczenie radzie pedagogicznej, c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami pracującymi w szkole, d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem, e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczymi szkoły, f) wykonywanie zleceń i przepisów władz szkolnych, g) branie czynnego udziału w pracach społecznych i gospodarczych środowiska, w którym znajduje się szkoła.

§ 9. Nauczycielki wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież, uczestniczą w pracach rady pedagogicznej, pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze w zakresie powierzonego działu pracy, a ponadto biorą czynny udział w pracach społecznych i gospodarczych środowiska, w którym znajduje się szkoła.

§ 10. Kierowniczka i nauczycielki tworzą radę pedagogiczną, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkoły.

§ 11. Rada pedagogiczna współpracuje z kierowniczką nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i naukowego szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym.

W szczególności do obowiązków rady pedagogicznej należy: a) opracowywanie planów pracy wychowawczej, dydaktycznej i gospodarczej, b) ustalanie opinii o uczennicach i oceny ich zachowania się, c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczennic, d) przyjmowanie i usuwanie uczennic, e) ustalanie regulamiu uczniowskiego, f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Kierowniczce przysługuje prawo zawieszania uchwał rady pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały rady pedagogicznej kierowniczka zawiadamia władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ 13. Program nauczania szkoły opiera się na I szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu nauki.

§ 15. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać w pełni zadania wychowawcze, określone w § 1 niniejszego statutu.

§ **16.** Kierowniczka łącznie z gronem nauczycielskim osiąga cele wychowawcze szkoły przez: a) bezpośredni swój wpływ na uczennice w szkole i poza szkołą, b) nauczanie i umiejętne zorganizowaną pracę w gospodarstwie szkolnym, c) właściwe zorganizowanie życia w szkole i internacie, d) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej.

V. Uczennice.

§ **17.** Uczennica sposobi się przez wychowanie i kształcenie na świadomą swych obowiązków i twórczą obywatelkę Państwa Polskiego. W tym celu uczennica winna dążyć do pogłębienia życia religijnego, urabiać swój charakter, zdobywać wiedzę i umiejętności, potrzebne do pracy w gospodarstwie, oraz przygotowywać się do życia społecznego w związku ze swoją pracą. Do osiągnięcia tego uczennica zmierza przede wszystkim przez pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ **18.** Uczennica obowiązana jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczennic.

§ **19.** Do szkoły przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia szkoły powszechnej co najmniej I stopnia lub inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne, b) odbyły co najmniej dwuletnią praktykę w gospodarstwie wiejskim, c) ukończyły w danym roku kalendarzowym 16, a nie przekroczyły 24 lat życia, d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

§ **20.** Kandydatki mogą być przyjmowane do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauki.

§ **21.** Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczycielka ustala oceny wyników, osiągniętych przez uczennice w zakresie danego przedmiotu, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena winna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy uczennicy.

§ **22.** Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczennica otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów oraz zachowania się.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ **23.** Uczennica, która uzyskała oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów oraz zachowania się, otrzymuje świadectwo ukończenia szkoły, zawierające, oprócz stopni rocznych z poszczególnych przedmiotów, nadto ogólną ocenę roczną wyników pracy.

W wyjątkowych wypadkach rada pedagogiczna może przyznać uczennicy świadectwo ukończenia szkoły mimo stopnia niedostatecznego z jednego przedmiotu, ustalając wtenczas ogólną ocenę roczną jako dostateczną.

Egzaminy uzupełniające nie mogą być stosowane.

Organizacja publicznych szkół przysposobienia gospodyń wiejskich.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1936 r. (Nr III. RG. 6621/36).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, p. 241).

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 56, 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389), art. 9 ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. o ludowych szkołach rolniczych (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 398), oraz art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 480), zarządzam, co następuje:

§ 1. Publiczne ludowe szkoły rolnicze żeńskie otrzymują nazwę: „Publiczne Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich".

§ 2. Ustala się organizację dla publicznych szkół przysposobienia gospodyń wiejskich według załączonego statutu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Sposób i termin przekształcenia dotychczasowej organizacji określą osobne zarządzenia. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z załączonym statutem.

Minister W. R. i O. P.: (—) *W. Świętosławski.*

Statut Publicznej Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich.

I. Zadania szkoły.

§ 1. Zadaniem szkoły jest przygotowanie młodzieży żeńskiej do samodzielnej pracy w mniejszych gospodarstwach wiejskich oraz wychowanie na zamiłowane w swojej pracy gospodynie, a zarazem obywatelki, świadome swych obowiązków względem rodziny, społeczeństwa i Państwa.

II. Ogólne zasady organizacji.

§ 2. Szkoła jest przeznaczona dla wiejskiej młodzieży żeńskiej, która ukończyła co najmniej szkołę powszechną I stopnia.

§ 3. Szkoła nosi nazwę: „Publiczna Szkoła Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w . . . . ”.

§ 4. Dla celów praktycznego szkolenia uczennic przy szkole istnieje szkolne gospodarstwo wiejskie.

§ 5. Przy szkole istnieje internat dla uczennic.

§ 6. Personel szkoły składa się z kierowniczki i nauczycielek przedmiotów zawodowych i pomocniczych.

§ 7. Nauka w szkole trwa jeden rok. Organizację roku szkolnego oraz liczbę uczennic w klasie ustala się osobnymi przepisami.

III. Kierowniczka, nauczycielki, rada pedagogiczna.

§ 8. Na czele szkoły stoi kierowniczka.

Do obowiązków kierowniczki należy: a) reprezentowanie szkoły na zewnątrz, b) przewodniczenie radzie pedagogicznej, c) bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami pracującymi w szkole, d) organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem, e) zarządzanie sprawami administracyjno-gospodarczymi szkoły, f) wykonywanie zleceń i przepisów władz szkolnych, g) branie udziału w pracach powiatowej komisji szkolnej, powołanej w myśl art. 12 i 13 ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. o ludowych szkołach rolniczych, h) branie czynnego udziału w pracach społecznych i gospodarczych środowiska, w którym znajduje się szkoła.

§ 9. Nauczycielki wychowują oraz uczą powierzoną ich opiece młodzież, uczestniczą w pracach rady pedagogicznej, pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze w zakresie powierzonego działu pracy, a ponadto biorą czynny udział w pracach społecznych i gospodarczych środowiska, w którym znajduje się szkoła.

§ 10. Kierowniczka i nauczycielki tworzą radę pedagogiczną, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkoły.

§ 11. Rada pedagogiczna współpracuje z kierowniczką nad podnoszeniem poziomu wychowawczego i naukowego szkoły, omawia i opracowuje ważniejsze sprawy, związane z życiem szkolnym.

W szczególności do obowiązków rady pedagogicznej należy: a) opracowywanie planów pracy wychowawczej, dydaktycznej i gospodarczej, b) ustalanie opinii o uczennicach i oceny ich zachowania się, c) ustalanie ogólnej oceny rocznej uczennic, d) przyjmowanie i usuwanie uczennic, e) ustalanie regulaminu uczniowskiego, f) załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 12. Kierowniczce przysługuje prawo zawieszania uchwał rady pedagogicznej, które uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły.

O decyzji zawieszenia uchwały rady pedagogicznej kierowniczka niezwłocznie zawiadamia władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania.

§ **13.** Program nauczania szkoły opiera się na I szczeblu programowym szkoły powszechnej.

§ **14.** Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu nauki.

§ **15.** Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku i rozwoju młodzieży, powinien uwzględniać w pełni zadania wychowawcze, określone w § 1 niniejszego statutu.

§ **16.** Kierowniczka łącznie z gronem nauczycielskim osiąga cele wychowawcze szkoły przez: a) bezpośredni swój wpływ na uczennice w szkole i poza szkołą, b) nauczanie i umiejętnie zorganizowaną pracę w gospodarstwie szkolnym, c) właściwe zorganizowanie życia w szkole i internacie, d) organizowanie współpracy domu i szkoły w akcji wychowawczej.

V. Uczennice.

§ **17.** Uczennica sposobi się przez wychowanie i kształcenie na świadomą swych obowiązków i twórczą obywatelkę Państwa Polskiego. W tym celu uczennica winna dążyć do pogłębienia życia religijnego, urabiać swój charakter, zdobywać wiedzę i umiejętności, potrzebne do pracy w gospodarstwie, oraz przygotowywać się do życia społecznego w związku ze swoją pracą. Do osiągnięcia tego uczennica zmierza przede wszystkim przez pracę nad sobą i przez sumienne spełnianie obowiązków.

§ **18.** Uczennica obowiązana jest stosować się do regulaminu, który określa szczegółowo zadania i obowiązki uczennic.

§ **19.** Do szkoły przyjmuje się kandydatki, które: a) przedstawią świadectwo ukończenia szkoły powszechnej co najmniej I stopnia lub inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne, b) odbyły co najmniej dwuletnią praktykę w gospodarstwie wiejskim, c) ukończyły w danym roku kalendarzowym 16, a nie przekroczyły 24 lat życia, d) posiadają odpowiedni rozwój fizyczny.

§ **20.** Kandydatki mogą być przyjmowane do szkoły najpóźniej w ciągu pierwszego miesiąca nauki.

§ **21.** Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczycielka ustala oceny wyników, osiągniętych przez uczennice w zakresie danego przedmiotu, biorąc za podstawę wymagania obowiązującego programu.

Ocena winna być oparta na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy uczennicy.

§ **22.** Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczennica otrzymuje świadectwo, które zawiera wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów oraz zachowania się.

Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ 23. Uczennica, która uzyskała oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów oraz zachowania się, otrzymuje świadectwo ukończenia szkoły, zawierające, oprócz stopni rocznych z poszczególnych przedmiotów, nadto ogólną ocenę roczną wyników pracy.

W wyjątkowych wypadkach rada pedagogiczna może przyznać uczennicy świadectwo ukończenia szkoły mimo stopnia niedostatecznego z jednego przedmiotu, ustalając wtenczas ogólną ocenę roczną jako dostateczną.

Egzaminy uzupełniające nie mogą być stosowane.

Reorganizacja państwowych ludowych szkół rolniczych męskich.

Zarządzenie Min. W. R. i O. P. dnia 22 grudnia 1936 r. (Nr III. RG. 6219/36).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 242)..

Na podstawie § 223 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 15, poz. 202) zarządzam, co następuje:

§ 1. Z początkiem 1937 roku szkolnego podlegają reorganizacji według nowego ustroju następujące państwowe ludowe szkoły rolnicze męskie[1]):

Państwowa Wysokogórska Szkoła Rolnicza w Żabiem przekształca się na: Państwową Szkołę Przysposobienia Rolniczego w Żabiem.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1937 r.

Minister W. R. i O. P.: (—) *W. Świętosławski.*

Reorganizacja publicznych ludowych szkół rolniczych żeńskich.

Zarządzenie Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1936 r. (Nr III. Rg. 6226/36).

(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, p. 245).

Na podstawie § 223 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. o organizacji szkol-

---

[1]) Wymienia się tylko szkoły Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

nictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 15, poz. 202) zarządzam, co następuje:

§ 1. Z początkiem 1937 roku szkolnego podlegają reorganizacji według nowego ustroju następujące publiczne ludowe szkoły rolnicze żeńskie[1]):

Powiatowa Ludowa Szkoła Rolnicza Żeńska w Albigowej przekształca się na: Publiczną Szkołę Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Albigowej.

Powiatowa Żeńska Szkoła Rolnicza w Olesku przekształca się na: Publiczną Szkołę Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Olesku.

Szkoła Rolnicza Żeńska w Witkowie przekształca się na: Publiczną Szkołę Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Witkowie.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1937 r.

Minister W. R. i O. P. (—) *W. Świętosławski.*

Ruch służbowy.

Inspektoraty.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przeniósł rozporządzeniem z dnia 19 stycznia 1937 r. Nr BP. 24838/36 p. Eugeniusza Wietrznego, prowizorycznego podinspektora szkolnego w Suwałkach, na stanowisko prowizorycznego podinspektora szkolnego w Rzeszowie.

Szkoły średnie ogólnokształcące, zakłady kształcenia nauczycieli, szkoły zawodowe, powszechne.

Mianowania.

Abrahamik Edmund nauczycielem gimnazjum III im. Mikołaja Kopernika w Tarnopolu;

Cichy Franciszek kierownikiem 3-klasowej szkoły w Przewłocznej (Złoczów); Czekański Adam nauczycielem gimnazjum I im. Józefa Piłsudskiego w Jarosławiu;

Dukel Maksymilian nauczycielem gimnazjum im. Hetm. Jana Tarnowskiego w Tarnobrzegu;

---

[1]) Wymienia się tylko szkoły Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Fangowa Stanisława inż. nauczycielką gimnazjum im. M. Kopernika w Krośnie;

Guttowa Józefa nauczycielką gimnazjum im. Fr. Karpińskiego w Śniatynie;

Hołowaty Franciszek nauczycielem gimnazjum im. Stefana Czarnieckiego w Nisku;

Hoffmannówna Maria nauczycielką gimnazjum w Brzeżanach;

Hryculak Otton nauczycielem gimnazjum II im. J. Piłsudskiego w Stanisławowie;

Jaworska Maria nauczycielką gimnazjum w Trembowli;

Kamińska Aleksandra nauczycielką gimnazjum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Stryju;

Kernoha Anna, emerytowana nauczycielka, powołana do czynnej służby na stanowisko nauczycielki 3-klasowej szkoły w Werbiżu (Lwów); Kielawa Witold nauczycielem gimnazjum im. Hetm. Jana Tarnowskiego w Tarnobrzegu; Klemensiewicz Janina nauczycielką gimnazjum II im. Stanisława Sobińskiego w Rzeszowie; Kocowski Bronisław dr nauczycielem gimnazjum V im. Stanisława Żółkiewskiego we Lwowie; Koczyńska Irena nauczycielką gimnazjum im. Franciszka Karpińskiego w Śniatynie; Kogut Marian nauczycielem gimnazjum I im. Józefa Piłsudskiego w Stryju;

Łastowiecki Andrzej dr nauczycielem gimnazjum I im. M. Kopernika we Lwowie;

Mally Marian nauczycielem gimnazjum II im. Augusta Witkowskiego w Jarosławiu; Mayer Maria inż. nauczycielką gimnazjum w Brzeżanach; Meersand Leon nauczycielem gimnazjum II im. J. Słowackiego w Tarnopolu; Mieszkowski Jan nauczycielem gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Zbarażu;

Pawlisz Włodziemierz nauczycielem gimnazjum II im. J. Słowackiego w Tarnopolu; Postupalska Janisława nauczycielką gimnazjum im. Hetm. St. Żółkiewskiego w Żółkwi; Przeworówna Agnieszka nauczycielką gimnazjum koedukacyjnego w Zaleszczykach; Przyboś Adam nauczycielem gimnazjum II im. J. Słowackiego w Tarnopolu;

Sereda Marian nauczycielem gimnazjum II im. prof. Kazimierza Morawskiego w Przemyślu; Stankiewiczówna Maria nauczycielką gim-

nazjum kupieckiego żeńskiego we Lwowie; Szankowski Leon nauczycielem koedukacyjnego gimnazjum kupieckiego w Stanisławowie; Szust Eugeniusz nauczycielem gimnazjum X im. Henryka Sienkiewicza we Lwowie;

Tumidajewicz Helena nauczycielką szkoły zawodowej żeńskiej we Lwowie;

Wojakowski Zenon nauczycielem gimnazjum im. Józefa Korzeniowskiego w Brodach.

Przeniesieni.

Fedakowa Leonia, nauczycielka 6-klasowej szkoły w Podhorcach (Złoczów), do 2-klasowej szkoły w Ostrówku (Lubaczów);

Gorgoszówna Maria, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Rzykach (pow. Wadowice), do 5-klasowej szkoły w Wojutyczach (Sambor); Grecznerówna Helena, nauczycielka szkoły w Toruniu, do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Krośnie;

Isterewicz Bohdan, nauczyciel p. o. kierownika 2-klasowej szkoły w Ostrówku (Lubaczów), do 6-klasowej szkoły w Podhorcach (Złoczów);

Jaworska Jadwiga, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Porzeczu (Grodno), do 2-klasowej szkoły w Kawczymkącie (Stryj);

Kuśnierczykówna Helena, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Ilińcach (Śniatyn), do 6-klasowej szkoły w Lachowcach (Stanisławów);

Lewicka Janina, nauczycielka szkoły w Wojutyczach (Sambor), do szkoły w Rzykach (Wadowice); Lisowska Ewa, nauczycielka szkoły w Cmolasie (Kolbuszowa), do 7-klasowej szkoły w Rozdole (Żydaczów);

Łoboda Jan, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Przeworsku, do 7-klasowej szkoły Nr 8 im. Jachowicza w Stryju;

Matiaszewski Stanisław, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Ostrowie (Rudki), do 1-klasowej szkoły w Sarnikach (Bóbrka);

Oleszkowa Helena, nauczycielka p. o. kierowniczki 3-klasowej szkoły w Perekosach (Kałusz), do 2-klasowej szkoły w Mołodyńczach (Bóbrka);

Pańczuk Wanda, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. K.

Hoffmanowej w Sanoku, do 7-klasowej szkoły im. Marii Konopnickiej w Rzeszowie; Peckowa Jadwiga, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. M. Konopnickiej w Rzeszowie, do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. K. Hoffmanowej w Sanoku; Pociel Tadeusz, nauczyciel p. o. kierownika 2-klasowej szkoły w Kamionce (pow. Kostopol), do 5-klasowej szkoły w Jastkowicach (Tarnobrzeg); Przeździecki Stanisław, profesor gimnazjum IV im. Jana Długosza we Lwowie, do gimnazjum XI im. Śniadeckich we Lwowie (p. o. dyrektora);

Romanowiczowa Maria, nauczycielka 6-klasowej szkoły w Lachowcach (Stanisławów), do 7-klasowej szkoły w Ilińcach (Śniatyn);

Sierakowska Wiktoria, nauczycielka 7-klasowej szkoły Nr 8 im. Jachowicza w Kołomyi, do 7-klasowej szkoły w Przeworsku; Składnikówna Anna, nauczycielka szkoły w Szybalinie (Brzeżany), do szkoły w Świstelnikach (Rohatyn); Szczepańska Stanisława, nauczycielka szkoły w Świstelnikach (Rohatyn, do 3-klasowej szkoły w Szybalinie (Brzeżany);

Śmiglewska Antonina, nauczycielka szkoły zawodowej żeńskiej we Lwowie, do gimnazjum kupieckiego żeńskiego we Lwowie;

Tarnawska Paulina, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Poturzycy (Sokal), do 7-klasowej szkoły w Żółtańcach (Żółkiew);

Witkowska Helena, nauczycielka szkoły w Bielinach (Kielce) do 7-klasowej szkoły im. Józefa Piłsudskiego w Borysławiu (Drohobycz); Wraubekowa Janina, nauczycielka szkoły w Krośnie, do szkoły w Toruniu.

Przydzieleni

Kmicikiewicz Eugeniusz, nauczyciel gimnazjum VI im. Stanisława Staszica we Lwowie, do gimnazjum VIII im. Kazimierza Wielkiego we Lwowie (zamiast do 7-klasowej szkoły powszechnej we Lwowie);

Malinowski Stanisław, nauczyciel seminarium męskiego w Samborze, do szkoły ćwiczeń seminarium męskiego w Samborze;

Mejbaum Wacław, profesor gimnazjum VII im. T. Kościuszki we Lwowie, do gimnazjum IV im. Jana Długosza we Lwowie.

Spensjonowani.

Chabałowska Stanisława, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Nowosiółkach Gościnnych (Rudki); Chilewska Jadwiga, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Seredyńcach (Tarnopol);

Ks. Gagatnicki Antoni, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Przeworsku; Gula Jan, nauczyciel szkoły ćwiczeń seminarium męskiego w Krośnie;

Ks. Kaczorowski Henryk, nauczyciel rel. rzym.-kat. 7-klasowej szkoły w Skałacie; Kleszczyński Zygmunt, kierownik 7-klasowej szkoły w Rumnie (Rudki); Konopka Maria, nauczycielka szkoły w Przybyszowie (Rzeszów); Krebsowa Bronisława, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Bujniczu (Drohobycz); Kwaśny Władysław, nauczyciel 4-klasowej szkoły w Krzątce;

Olszewska Zofia, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Baworowie (Tarnopol);

Ks. Penar Paweł, nauczyciel rel. rzym-kat. szkoły w Prusach; Pieniowski Antoni, kierownik 4-klasowej szkoły w Lubeni (Rzeszów);

Radwany Piotr, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Stanisławowie;

Schreyerowa Zofia, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Rudańcach (Lwów); Swoboda Helena, nauczycielka 6-klasowej szkoły w Majdanie (Kolbuszowa); Szadówna Jadwiga Krystyna, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Sokołowie (Kolbuszowa);

Uhryn Olga, nauczycielka 5 klasowej szkoły w Brodnicy (Drohobycz);

Załanowska Antonina, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Drohobyczu.

Przeniesieni w stan pozasłużbowy.

Graffowa z Grzymalskich Irena, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Podgrodziu (Rohatyn);

Prychidko Zofia, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Chmielach (Lubaczów).

Zmarli.

Rudnicki Jerzy, profesor Państw. Gimnazjum z r. j. n. we Lwowie, zmarł dnia 9 lutego 1937 r. w 53 roku życia, a 30 roku służby nauczycielskiej.

Wallach Mojżesz, nauczyciel religii mojżeszowej 7-klasowej szkoły powsz. Nr 50 we Lwowie - Zniesieniu, zmarł dnia 29 stycznia 1937 r.

Wasyłyk Andrzej, nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej Męskiej im. J. Piłsudskiego w Borysławiu, zmarł dnia 14 grudnia 1936 r. w 30 roku życia, a 9 roku służby nauczycielskiej.

Wachnianin Klemens, profesor Państw. Gimnazjum z r. j. n. w Przemyślu, zmarł dnia 30 stycznia 1937 r.

Konkursy.

Konkursy na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

L. porz.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. . . . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	**Dolina**	Rożniatów	7 -kl.	koed.	—	polski	4 ubik.	0·3149 h	Pierwszeństwo z W. K. N.
2	**Łańcut**	Albigowa	7 „	„	—	„	3 „	2 morgi	
3	**Przemyśl**	Przemyśl	7 „	żeńsk.	G. Piramowicza	„	4 „	—	Pierwszeństwo z W. K. N. lub Instyt. Naucz.
4	„	Wyszatyce	4 „	koed.	—	pol.-r.	3 „	24 a	
5	„	Kosienice	4 „	„	—	„	4 „	74 a	
6	„	Bachów	4 „	„	—	„	—	168 a	

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca kwietnia 1937 r.

Ogłoszenia.

Filmy polecone.

»Zapomniana symfonia«.

Pismo Min. W. R. i O. P. z dnia 29 stycznia 1937 r.
Nr. Szt. 391/37.

Nr O. 1948/37. Ministerstwo W. R. i O. P. poleca uwadze kuratoriów film pt. „Zapomniana symfonia", jako zasługujący na obejrzenie

przez młodzież szkół powszechnych, tudzież przez młodzież szkół średnich.

Naczelnik Wydziału: (—) *Dr W. Zawistowski.*

Koszta pogrzebu funkcjonariusza państwowego.

Nr BP. 42736/36. Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśniło pismem z dnia 26 listopada 1936 r. Nr BP. 8600/36, że zgodnie z przepisami art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663) w sprawie przyznania pośmiertnego kierować się należy przede wszystkim tą okolicznością, kto poniósł koszty pogrzebu. Okoliczność tę ustala się na podstawie przedstawionych rachunków. Jeżeli zachodzą trudności w udowodnieniu, czy dzieci czy też ojciec ich poniósł koszty pogrzebu zmarłej funkcjonariuszki państwowej, należałoby — zdaniem Ministerstwa W. R. i O. P. — kierować się ogólnymi zasadami słuszności, a więc przyznać pośmiertne dzieciom jedynie w takim przypadku, jeśli ojciec (mąż zmarlej) nie był w możności pokrycia tych kosztów a dzieci mają własny majątek, oraz jeżeli ojciec nie dziedziczy po zmarłej.

Wynagrodzenie za wakacje nauczycieli kontraktowych.

Nr BP. 1517/37. Min. W R. i O. P. pismem z dnia 12 stycznia 1937 r. Nr BP. 10764/36 wyjaśnilo, że nauczycielom zaangażowanym na rok następny, po przepracowaniu pełnych 10 miesięcy, którzy otrzymali wynagrodzenie za miesiące wakacyjne, lub zawarto z nimi umowę na nowy rok szkolny od 1 lipca do 30 czerwca następnego roku a zrezygnowali z udzielania lekcyj w ciągu roku szkolnego — przysługuje wynagrodzenie za miesiące wakacyjne i w żadnym wypadku wypłaconego wynagrodzenia za te miesiące wymienionym wyżej nauczycielom nie należy traktować jako ich zadłużenia względem Skarbu Państwa.

Skarb Państwa mógłby jedynie rościć pretensje do naprawienia szkody, powstałej przez nie wykonanie umowy, tj. przez zerwanie umowy bez uprzedniego 2-tygodniowego wypowiedzenia, zgodnie z odnośnymi przepisami prawa cywilnego.

Z uwagi więc na to, że chodzi o stosunkowo nieduże kwoty, jak również i sam wynik procesu jest w takich sprawach wątpliwy, nie należy — zdaniem Ministerstwa — występować z roszczeniami na drogę sądową.

Dodatki służbowe, zasiłek wyrównawczy.

Nr BP. 2552/37. Ministerstwo pismem z dnia 20 stycznia 1937 r. BP. 583/37 wyjaśniło, iż rezygnacji z należnego dodatku służbowego

w celu utrzymania prawa do zasiłku wyrównaczego uwzględnić nie można.

Dodatek służbowy bowiem jest należnością przyznawaną na podstawie art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i §§ 40—42 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. obligatoryjnie w związku z objęciem danego stanowiska służbowego lub funkcji służbowej i nie ma przepisu prawnego, dozwalającego na rezygnację z tego dodatku.

Ogłaszanie przetargów publicznych w „Biuletynie Przetargowym".

Pismo Min. W. R. i O. P. z dnia 19 stycznia 1937 r. Nr I. Bud. 31/37,

Nr I. 1482/37. Ministerstwo podaje do wiadomości, że przy ogłaszaniu przetargów publicznych na roboty budowlane można korzystać z bezpłatnego umieszczania ogłoszeń o przetargach w tygodniku specjalnie poświęconym sprawom rynku budowlanego pt. „Biuletyn Przetargowy". Adres redakcji: Warszawa, ul. Widok 22.

W z. Naczelnika Wydziału: (—) *Fr. Eychhorn.* Radca.

Książki, czasopisma.

Atlas flory polskiej.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 27 stycznia 1937 r. Nr II. Pr. 7310/36 zatwierdziło wydawnictwo Polskiej Akademii Umiejętności pt. „Atlas flory polskiej" do użytku szkolnego w szkołach powszechnych i średnich wszystkich typów.

„Atlas flory polskiej" jest podstawowym podręcznikiem dla zapoznania się z roślinnością wszystkich okolic Polski. Każdy zeszyt tego wydawnictwa składa się z wstępu objaśniającego oraz tablic, zawierających reprodukcje bardzo starannie wykonane zarówno całych roślin jak poszczególnych ich części. Całość wydawnictwa pozostaje pod redakcją wybitnego uczonego prof. dr Stanisława Kulczyńskiego, obecnego rektora Uniwersytetu Jana Kazimierza, poszczególne zeszyty zostały opracowane przez wybitnych specjalistów poszczególnych gatunków roślin.

Należy podkreślić z całym naciskiem, że Atlas flory polskiej posiada poza wartością ściśle naukową także wysokie wartości pedagogiczne. Wstęp opracowany ściśle naukowo, ale zarazem dość przystępnie,

oraz tablice, posiadające wartość nie tylko wiernej reprodukcji, ale również walor estetyczny, kwalifikują to wydawnictwo jako szczególnie ważne i pożyteczne także o znaczeniu pomocy szkolnej przy nauce przyrody na wszelkich stopniach nauczania i we wszelkich szkołach zarówno powszechnych jak i średnich wszystkich typów.

Dotychczas ukazały się następujące zeszyty:

Tom II zesz. 2 (38 tabl.), Iundaceae opr. Tadeusz Szynal i Józef Mądalski,

Tom III zesz. 2 (41 tabl.), Cyperaceae-Caricoideae (Pars I), opr. Józef Mądalski,

Tom IV zesz. 1 (29 tabl.), Gramineae (Pars I), opr. śp. Karol Baecker i Jaremi Iwanicki,

Tom IV zesz. 2 (31 tabl.), Gramineae (Pars II), opr. śp. Karol Baecker i Jaremi Iwanicki,

Tom IV zesz. 3 (31 tabl.), Gramineae (Pars III), opr. Jeremi Iwanicki,

Tom IV zesz. 4 (28 tabl.), Gramineae (Pars IV), opr. Jeremi Iwanicki.

Cena każdego zeszytu wynosiła dotychczas zł 10. Zdając jednak sobie sprawę z ciężkich warunków finansowych, w jakich znajdują się obecnie biblioteki szkolne, Polska Akademia Umiejętności ustanowiła dla bibliotek szkolnych cenę zł 5 za jeden zeszyt, wliczając w nią już również koszty przesyłki. Cena ta odnosi się nie tylko do już wydanych zeszytów, ale również i tych, które ukażą się w przyszłości.

Jako wydawnictwo zatwierdzone przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, „Atlas flory polskiej” winien znaleźć się w bibliotekach szkolnych.

Obrazki wyobrażające państwa i narody — rozpowszechnianie.

Pismo Min. W. R. i O. P. z dnia 30 stycznia 1937 r.
Nr II. W. 9114/37.

Nr O. 2173/37. W handlu pojawiły się z przeznaczeniem dla młodzieży obrazki, wyobrażające poszczególne państwa i narody. Są to małe owalne obrazki do oddzierania na jednym arkuszu z flagami 32 państw, trzymanymi przez przedstawicieli tych państw w strojach rzekomo narodowych — napisy niemieckie. Ponieważ obrazki te nie posiadają najmniejszej wartości artystycznej i wychowawczej, zwłaszcza że symbol Polski przedstawiony jest w sposób niewłaściwy i nieodpowiedni, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę, że obrazki powyższe nie nadają się do rozpowszechniania wśród młodzieży. W razie pojawienia się tych obrazków na terenie szkoły nau-

czycielstwo winno wykazać młodzieży zupełną ich bezwartościowość i powstrzymać od kupowania.

Dyrektor Departamentu: (—) *Dr M. Pollak.*

Książki do bibliotek.

(*Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 20* (*IV*).

Broniewska J. Przygody gałgankowej Balbisi. Wydawnictwo Naszej Księgarni. Warszawa 1936 -- dla dzieci od lat 7—9.

De Cervantes Saavedra Miguel. Przygody Don Kichota. W przekładzie i opracowaniu Dra Edwarda Boyé z 15 rysunkami G. Doré'go. Nakład Książnicy-Atlas. Lwów-Warszawa — dla młodzieży lat 11—15.

Goetel F. Kar-Chat. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa 1936. Wydanie III — dla młodzieży od lat 15.

Jak zbudować odbiornik radiowy .Opis budowy taniego odbiornika detektorowego. Zainstalowanie i obsługa odbiornika. Wydane nakładem Spółki Wydawniczej „RA". Warszawa — do bibliotek szkolnych.

Kern Elga. Maria Piłsudska. Matka Marszałka. Wizerunek życia. Nakł. Głównej Księgarni Wojskowej 1935 — dla młodzieży od lat 16.

Kossak Z. Nieznany kraj. Wydanie drugie. Nakł. Roju. Warszawa 1937 — dla młodzieży od lat 15.

Krzemieniecka L. Z przygód Krasnala Hałabały. Cz. I. Biblioteczka Najpiękniejszych Bajeczek i Powiastek 6. Nakładem Spółki Wydawniczej A. Gmachowski i S-ka. Częstochowa 1936 — dla dzieci od lat 7 do 9.

Makuszyński K. Wielka brama. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Warszawa - Lwów — dla dzieci lat 11—15.

Morcinek Gusaw. Po kamienistej drodze. Nakł. Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Warszawa - Lwów 1936 — dla dzieci od lat 11 do 15.

Nicholson Iza. Promień słońca. Z dziejów angielskiej spółdzielczości spożywców. Wydanie III. Nakł. „Społem". Związek Spółdzielni Spożywców. Warszawa 1936 — dla dzieci lat 11—15.

Pomarański Stefan, mjr. Z historycznych dni lipca i sierpnia 1914. Nakł. Gebethnera i Wolffa. Warszawa — dla młodzieży wyższych klas szkoły powszechnej i dla młodzieży szkół średnich.

Sieroszewski W. Marszałek Józef Piłsudski. Życiorys. Wydanie nowe. Nakładem Domu Książki Polskiej. Warszawa 1935 — do bibliotek szkolnych dla uczniów gimnazjów i liceów oraz do bibliotek nauczycielskich szkół wszystkich typów i stopni.

S i e r o s z e w s k i W. Marszałek Józef Piłsudski. Przetłumaczył na język hebrajski M. Asz. Wyd. Związku Żydów Uczestników Walk o Niepodległość Polski. Stanisławów 1935 — do bibliotek szkół z żydowskim i hebrajskim językiem nauczania.

Wiadomości historyczno-dydaktyczne. Organ Polskiego Towarzystwa Historycznego dla Spraw Nauczania Historii. Red. Kazimierz Tyszkowski. Rocznik I. Zeszyt I. Lwów 1933 — do bibliotek nauczycielskich szkół średnich.

Ś m i g ł y R y d z E d w a r d, generał. Byście o sile nie zapomnieli. Rozkazy — Artykuły — Mowy. 1904—1936. Nakł. Książnicy-Atlas. Lwów - Warszawa 1936 — do bibliotek szkolnych szkół wszelkich typów, dla użytku uczniów i nauczycieli.

Nadesłane.

L u d w i k T a r a s. Pragmatyka Nauczycielska. Nowe wydanie. Skład główny: Księgarnia „Książka" Aleksander Mazzucato, Lwów, ul. Czarnieckiego L. 12. Lwów 1937.

Ś w i a t i Ż y c i e. Zarys encyklopedyczny współczesnej wiedzy i kultury. T. V. Zeszyt I. Redaktor naczelny dr Zygmunt Łempicki, prof. Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego. Redakcja dr Anna Chorowiczowa. Książnica-Atlas. Lwów - Warszawa.

Część pierwsza wydawnictwa „Świat i Życie" (Tom I—IV) zawiera wybór artykułów z różnych dziedzin życia i wiedzy, część druga (t. V) jest encyklopedią informacyjną, zawierającą krótkie wiadomości o postaciach i faktach oraz o miejscowościach geograficznych.

Obydwie części związane są ze sobą w ten sposób, że przy poszczególnych objaśnieniach części drugiej (t. V) podano stronice części pierwszej (t. I—IV), na których dane zagadnienie jest potraktowane obszerniej, lub też wspomniane w jakimś specjalnym związku.

Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie.

W ł a d y s ł a w L a m. Jak rozwijać twórczość malarską u dziecka do 14 roku życia. Wskazówki dydaktyczne dla rodziców i nauczycieli. Stron 136. Cena zł 1.90.

Książka obejmuje następujące rozdziały: Okres naiwności i dojrzałości malarskiej. Znaczenie wychowawcze i dydaktyczne nauki rysunków. Twórcza postawa nauczyciela. O indywidualnej metodzie pracy. O atmosferze artystycznej i niebezpieczeństwie zahamowań. Zagadnienie konturu i barwy w rysunku dziecka. Rysunek ołówkiem i barwnymi kredkami w okresie przedszkolnym. Pierwsze lata w szkole. Rysunek z wyobraźni. Schemat ruchu. Proporcje, kierunki, liczenie szczegółów i szablony. Normy. Rysunek piórem barwiony kredkami. Akwarela.

Pierwsze ćwiczenia zdobnicze. Rysunek z przypomnienia. Tło w malowance akwarelowej. Gwasz. Rysunek patykiem i różnice walorów. Zagadnienie perspektywy. Wycinanka. Rysunek z pokazu. Rysunek według upodobania. Rysunek z natury. Rysunek pędzlem. Tempera. Czas trwania ćwiczeń. Rysunek dla objaśnienia. Zagadnienie korelacji. Dobra i zła ocena. Okres krytyczny. Oglądanie dzieł sztuki i wyrobów przemysłu artystycznego.

T r y l o g i a i K r z y ż a c y z objaśnieniami i mapami zdarzeń.

Celem umożliwienia każdemu Polakowi nabycia Trylogii i Krzyżaków Henryka Sienkiewicza, Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie przystąpił do najtańszych wydań tych dzieł w formacie kieszonkowym, zaopatrzonych w objaśnienia rzeczowe i językowe. Do każdej części Trylogii i do Krzyżaków tych wydań Ossolineum dodaje mapkę historyczną terenu, na którym odbywa się akcja powieści. Na mapkach tych, dostatecznie wielkich, są zaznaczone szlaki, którymi odbywały się pochody, wyprawy itp.

Każdy, kto wpłaci czekiem P. K. O. Ossolineum Nr 505.735 zł 15 otrzyma odwrotnie 26 tomików (4.474 stron) Trylogii z objaśnieniami i 4 mapkami zdarzeń wraz ze skorowidzami.

Za zł 5 otrzyma w lutym i w marcu 1937 r. po 4 tomiki (tj. razem 8 tomików) Krzyżaków z objaśnieniami i z mapką zdarzeń oraz ze skorowidzem.

Instytucje oświatowo-społeczne, stowarzyszenia, szkoły, oddziały wojskowe, P. W. itp., wpłacając z góry za 100 egzemplarzy, otrzymają dodatkowo bezpłatnie 20 egzemplarzy.

Dr A. W e r e s z c z y ń s k i. Wiadomości o Polsce współczesnej. Ustrój i administracja Państwa Polskiego. Wydanie VII, przerobione i uzupełnione. Stron 332. Cena zł 5.

Nowe (siódme) wydanie pracy prof. Wereszczyńskiego uwzględnia wszelkie zmiany, jakie zaszły w ostatnich czasach w dziedzinie naszego ustroju politycznego i społecznego.

W ł a d y s ł a w K o z i c k i. Henryk Rodakowski. Z 8 tablicami i 131 rycinami w tekście. Cena zł 18.

K a z i m i e r z P r z e r w a - T e t m a j e r. Wybór poezyj w opracowaniu Jana Lorentowicza. Biblioteka Narodowa. Seria I, Nr 123.

Obszerny tom (str. LIV+226) zawiera obfity wybór najpiękniejszych i najbardziej charakterystycznych utworów znakomitego poety. Cena zł 2.50.

Henryk Rzewuski. Listopad. Opracował prof. Konstanty Wojciechowski. Wydanie drugie, przejrzane. Biblioteka Narodowa. Seria I, Nr 61.

Pierwsze wydanie Listopada w Bibliotece Narodowej zostało wyczerpane. Świadczy to wymownie o stałej i znacznej poczytności dzieła, ale zarazem i o wysokich zaletach opracowania, które (jak zgodnie krytyka uznała) znakomicie wprowadza w lekturę utworu.

Jan Kasprowicz. Wybór poezyj. Opracował prof. Stefan Kołaczkowski. Wydanie drugie. Biblioteka Narodowa. Seria I Nr 120.

Dobór tekstów i wstęp nie uległy w nowym wydaniu zmianie. Jedynie bibliografię tyczącą Kasprowicza uzupełniono po czas ostatni.

Ks. dr A. Hausner i ks. Fr. Wójcik. Szkice katechez. Str. 56. Cena 70 gr. Podręcznik dla uczącego.

Kozera Eugeniusz. Metodyka gramatyki elementarnej. Stron 64. Cena 80 gr.

Tołpa Stanisław. Śladami łosia. Z wędrówek po Polesiu. Str. 184. Cena zł 3.

Łoziński Władysław. Oko proroka czyli Hanusz Bystry i jego przygody. Powieść z dawnych czasów. Nowe wydanie. Cena zł 2.

Dr Stanisław Jodłowski i prof. U. J. K. dr Witold Taszycki. Zasady pisowni i interpunkcji ze słownikiem ortograficznym. Stron 208. Cena 80 gr.

St. Jodłowski i W. Taszycki. Słowniczek ortograficzny z zasadami pisowni dla uczniów szkół powszechnych. Stron 144. Wydanie drugie. Cena 50 gr

Warunki prenumeraty:

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego Kur. O. S. Lw. wynosi 6 złotych, która może być uregulowana w 4 ratach kwartalnych. Cena numeru pojedyńczego wynosi 60 groszy. Prenumeratę wpłacać należy wyłącznie na Konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego — Administracja Dziennika Urzędowego we Lwowie.

Cena ogłoszeń: Cała strona 120 zł., pół strony 65 zł., ćwierć strony 35 zł.

Adres Redakcji i Administracji:

Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie, ul. Karmelicka l. 4.

„Drukarnia Polska" Lwów, Krasickich 18a. — Tel. 229-19.